

REDACTIA

No. 211, Deák Ferencz-u. Nr. 28

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

1 an ..... 20 cor.
 6 m. .... 10 cor.
 3 m. .... 5 cor.
 15 zile ..... 2 cor.
 în România și străinătate pe an
 60 franci.

Abonamentele se încheiează.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28

INSERȚIUNILE:

de un sfert de pagină: prima dată în
 100 cor.; a doua dată în 150 cor.; a treia
 dată în 200 cor. de fiecare publicare.

Abonamentele se încheiează în
 România și străinătate pe an
 60 franci.

Abonamentele pentru oraș și comitate
 se încheiează pe an pe prețuri.

Anul IX.

NUMĂR de DUMINECĂ

Nr. 47

Supărarea M. Sale.

(*) «Zeit» din Viena ni-a aduce știrea, că M. Sa, bătrânul nostru domnitor este așa supărat pe bărbații politici din tovarășia Kossuth, Apponyi, Andrassy, Zichy și Bánffy, încât s'a simțit îndemnat s'o spună asta așa încât s'o știe și Ungurii și toată lumea.

M. Sa a zis, că așa nu mai merge. Nu mai poate face toate poștele și nici se va schina înaintea voinții lor, ci va purcede la fel, încât să se știe, că nu mai rabdă toate neorânduiriile toate, ci va da dovezi, că eși bătrân, are însă întreaga bărbăție a domnitorului lămurit asupra celor ce trebuie să se facă pentru țară și împotriva celor, cari vor să turbure pacea, după-cum au călcat legile.

Puțin după aceste cuvinte ale M. Sale au și văzut — semne! Reintors adică dela Viena, Fejérváry, întâiul sfetnic al Tronului a spus, că are poruncă să nu cruțe de loc pe nimeni, dintre cei-ce nu vor să înțeleagă că au pricinuit țării prin faptul, că se trag în legătură cu M. Sa. Ministrul afacerilor din lăuntru, Kristóffy, a dat poruncă aspră și fișieranilor, pe cari comitatele Abauj și Zemplén n'au voit să-l lase a depune jurământul și să se așeze în scaun, au intrat cu puterea, înconjurați de ostași, au rupt pecetele de pe uși, au deschis ușile cu lăcătuși aduși dela păste și dela căile ferate. Au dat apoi afară din slujbă pe vicișpanul și pe alți slujbași, cari s'au împotrivit, după-cum a învățat minte și pe comitatele cari fac zarvă: nu le mai trimite bani din vistieria țării, ci li-a trimis înalți slujbași din minister cari să cerceteze cum și ce lucră slujbașii dela comitate. Când colo ce s'a dovedit? Eată ce: slujbașii de prin comitate nu se rup cu lucrul, ci o mulțime de afaceri stau grămadă, așa că mulți slujbași trag plata de pomană. Ministrul îi și are astfel în mână și-i poate pedepsi.

Nu știm însă până unde și până când se va face astfel. Vedem anume, că pe de altă parte Ungurii de prin comitate, mai ales magnații, nu se lasă, ci duc lupta mai departe. La Kassa au adunat 130.000 coroane pe seama slujbașilor cari împotrivindu-se stăpânirii, de bună seamă vor fi dați afară din slujbă. Ear Andrassy Gyula a început să adune bani pentru slujbașii din comitatul Zemplén, dând el singur 50.000, coroane... Și se pare, că și în alte comitate se va urma tot așa.

Care pe care, — eată cum se pune lupta.

Dacă ministrii M. Sale nu se vor lăsa adică, ci vor purcede cu asprime față de toate comitatele resvrătite, de bună seamă vor învinge asupra magnaților, cari luptă acum cu atât mai desnădăjduiți, cu cât li-e teamă, că întărindu-se la cârmă ministrii d'acum, se va schimba legea de alegeri, și dându-se drepturi mai mari poporului, gata-i cu domnia magnaților.

M. Sa are cuvânt să fie supărat. Intr'adevăr, aproape d'un an magnații țin pe loc lucrurile din țară. Fiind ei adică mulți în Dietă, acolo toate merg după placul lor, ear nu după-cum ar vrea ministrii și M. Sa.

Din toate astea însă poporul trage scurta. Necerându-se adică dările, acestea se adună și va fi mai greu să plătească bieții oameni d'odată, pe doi trei ani. Tot așa și cu oastea: nedându-se recruți la vreme, vor fi chemați sub arme rezerviști, și astfel în cap de iarnă rămân nevestele și copiii fără nici un ajutor.

Pentruca toate acestea să nu se mai întâmple, pentruca M. Sa să nu mai fie pus în nici un fel de strâmtoare și chiar la adînci bătrânețe să pătească astfel, e de trebuință să se schimbe legile, să se dea drepturi mai multe poporului și necum armata, dar nici comitatele să nu mai fie lăsate pe mână magnaților.

Din cercul electoral al Hunedoarei. Ni se telefonează: Insufletirea e mare. Câștigarea acestui cerc se consideră de o biruință foarte însemnată: de aceea se lucră din răspuseri.

Sâmbătă înainte de amiază va fi o mare și impunătoare adunare populară, unde se va face candidarea și amicului nostru, dl Alexandru de Vajda-Voevod își va spune vorbirea de program. La această adunare vor lua parte mai mulți deputați români.

Contracandidați sunt până acum fisol-găbirăul Nagy Lajos și un obalișional, al cărui nume nu se știe încă.

Românii însă toți sunt cu trup cu suflet pe lângă dl Vajda-Voevod.

E datorita tuturor alegătorilor Români, ca să lupte din toate puterile pentru reușita și isbânda steagului național în acest cerc, de oare-ce dispun de o majoritate însemnată. Strângeți-vă rândurile și învingerea va fi sigură.

O nouă religie receptă.

Nu există mijloace, cari să nu fie exploatate de guvernăntii țării noastre din ultimele decenii, în folosul sau mai bine zis spre scopul maghiarizării.

Politica generală șovinistă, știm, că de câte ori a făcut presiuni în sus, s'a împăcat cu concesii, ce i-s'au făcut în jos, în conținutul naționalităților. Singuraticii bărbați dela cârmă țării și-au făcut «merite» și au căutat să-și întărească poziția, sistematic și cu o consecvență neîntrecută.

Ne aducem aminte de ministrul Wlasics, care era socotit de cel mai șovinist, în procedura și dispozițiunile sale față cu naționalitățile și în special față cu școala română.

Când credeam, că am scăpat de o păcoste, prin căderea lui, ne-am trezit cu Berzeviczy, autorul faimosului proiect al reformei învățământului, care a avut darul să ridice în picioare întreg neamul românesc dela vladica până la opinea.

Și a căzut Berzeviczy. Credeam că proiectul său de reformă va rămânea în cartoanele ministerului, mort și el, ca politicianul Berzeviczy. Dar nu s'a întâmplat așa!

Urmasul său, actualul ministru al instrucțiunii și cultelor, dl Lukács vrea să impună pe cale de ordin reforma lui Berzeviczy, din propria sa putere, atunci, când nu are la spate nici legalitatea, nici siguranța poziției sale de ministru, de azi pe mâine.

Dar acest domn ministru nu se mărginește numai aci, în campania sa, pe care o duce contra noastră; el se apucă nu numai de reforme, cari ar fi să se aplice de sus în jos, ci caută și prinde ori ce prilej, pentru a ne face greutate, pentru a ne slăbi pe noi, pentru a contribui la dorința de maghiarizare.

Și a găsit un element «cultural», de exploatat în favorul maghiarizării.

Care este acel element? Sunt bapțiștii.

De sigur, că noi, Românii, cari nu ne-am speriat de germanizarea visată de Iosif II. împăratul — ca maghiarii! — vom trece sănătoși și peste păcostea ce ne-a eșit în cale, peste bapțiștii — azi constituiți și recunoscuți de religie regnicolară, prin ordin ministerial.

Ne doare, că de această lege nouă, acum religie receptă, se țin și vreo 4000 de români, cari s'au lăpădat de legea lor

VÂNZARE MARE pentru transportare
 toată marfa din magazin: articole
 de sticlărie, porcelan și lămpărie se
 vând cu prețuri foarte reduse

de prăvălie.

Rog P. T. public binevoiască a se convinge personal; cercetarea magazinului nu obligă pe nimeni la cumpărare.

Szabó Albert

liferant de curte a Alt. Sale
 arhiducelui Iosif

Arad, str. Atczél Péter Nr. 1.
 Telefon de oraș și com. 239.

strămășască, căutând mângăerea acolo, unde apostasia dela biserică se socotește drept mijloc și folos pentru maghiarizare.

Căci noua lege, religiunea baptista, e întemeiată pe dispoziții regnicolare, nu are deci sancțiune divină: religiunea baptista are ca limbă officioasă limba maghiară, e deci în contradicție cu principiul universalității bisericii creștine, hărăzit apostolilor la pogorârea Duhului sfânt și propagat de Apostolul neamurilor.

Încăpuți în această jalnică stare, acei rătăciți dela noi, dela biserică lui Iristos, uita-vor slujba sfântă în dulcea limbă românească? Uita-vor de neamul lor românesc și se vor face marfă în mâna străinilor; bucurie în mâna vrăjmașilor neamului din care s'au născut?

Nu-și dau ei seamă, că copii lor uita-vor dulcea limbă a mamei lor, doina de jale și cântecul de veselie, robindu-se unor patimi, care poartă haina melancoliei?

Mare este bucuria soviniștilor, din incidentul recepțiunii baptiștilor, căci ei văd întru aceasta întărirea lor și slăbirea noastră.

Noi cu durere privim la acei frați de un sânge, care se înstrăinează de noi: dar le zicem cu creștinesc îndemn și binevoitoare încredere: Și cel ce se întoarce în ceasul al 12-lea, bine va fi primit în casa Domnului!

Ear pomul, ce nu da roada, să taie și în foc se aruncă, zice Scriptura: și cel ce se lapădă de biserică strămășilor, nu va vedea mântuirea, nici va spori binele nimărui, căci ceea-ce din păcat s'a zemislit în sine poartă germenul perirei.

Adunari populare. Ni se telefonează:

Adunarea poporală din Husasau a reușit de minune. Popor a fost adunat foarte mult. Au vorbit între nesfârșite aplause avocatul *Ille*, deputații *Mihályi*, *Russu* și juristul *Lascu*. S'au primit cunoscutele propuneri ale adunărilor populare.

— Ni-se telegrafează din *Sinyérváralja*: Pe ziua de 30 Novemvrie e convocată aici o adunare poporală, pentru care s'au făcut pregătiri uriașe. Fie cine de abia așteaptă ziua adunării. Interesul e foarte mare.

Au fost invitați să participe și deputații noștri.

B e b e l.

S'a putut citi în zilele din urmă o scrisoare, care a scris-o căpetenia socialiștilor nemți unui bărbat de samă al opoziției din Cluj, în care scrisoare scriind despre neorânduile politice dela noi zice:

1. Că dieta ungară nu reprezintă nația maghiară și cu atât mai puțin pe naționalitățile din Ungaria. Această dietă prin urmare — zice Bebel — nu are drept să vorbească și să lucre în numele *poporului*.

2. Că dieta ungară e reprezentanța claselor stăpânitoare în Ungaria, a nobilimei, proprietarilor mari, preoțimii și burjioasiei.

3. Că în urma sistemului electoral cu presiuni, silnicii celelalte naționalități locui-

toare în Ungaria nu pot ajunge ca număr îndestulitor în dietă, deși dare și alte date-riște are să plătească, respective să împlinească întocmai ca ori-ce alt cetățean.

Drept aceea Bebel cu drept cere, ca legile Ungariei să se democratizeze, să se schimbe în favorul poporului, fiindcă sistemul de acum nu mai poate fi ținut. Și lucrul acesta e foarte firesc, fiindcă și sistemul de acum e rezultatul dezvoltării unei epoci, pentru ceea ce nu poate fi ținut pentru vecii vecilor, fiindcă însăși dezvoltarea nu se oprește nici-odată, ci merge neîntrerupt mai departe.

De altă parte e lucru la înțeles, că sunt foarte mulți, care țin morțiș la sistemul de acum și aceasta din interes. Lupta împotriva acestui sistem aceea, care înțeleg sensul vremii, ce poruncește, ca lucrurile să se schimbe. Cel mai puternic vor birui, adică partidul cel mai puternic, dar biruința nu poate fi vecinică, fiindcă în cele din urmă trebuie să învingă democrația.

Tovarășii politici din dietă, care a luat în arândă patriotismul, nu i-a plăcut de loc felul de a gândi al lui Bebel. Dar să-l combată în mod serios nici o foaie a lor nu s'a priceput, ci vecinic se plâng, că «străinătatea e rău informată».

Deși noi nu mărturisim învățăturile lui Bebel, ne place, când vedem, că străinătatea se ocupă pe larg cu stările publice din patria noastră și deja începe a le cunoaște, cum sunt. Străinătatea începe a recunoaște, ceea ce noi de mult spunem.

Foaia lor de căpetenie, «*Budapesti Hirlyap*», ocupându-se cu Bebel spune, că Bebel n'a spus nimica nouă. Dar spusele lui Bebel nu-și dau silința, nici nu cearcă să le combată, însă nu îndrăznește să spună, că nu-s adevărate.

«B. H.» spune, că lupta, ce se dă acum, e lupta constituțională, ce o poartă o *națiune* (deși Bebel spune, că parlamentul nu reprezintă nici chiar națiunea etnică maghiară) împotriva împărăției austriace. Pretul luptei *națiunii* e libertatea constituțională, iar pentru împărat voința împărătească absolută.

În chipul acesta au vorbit și celelalte tovarășe.

Numai ceva vreau să însemn din acest prilej:

Scrisori ca ale lui *Bebel* nu le place; dacă îi laudă însă cineva, atunci să vezi, ce cuminte e acest scriitor.

Răscoala din Rusia.

Lucrurile mai însemnate, ce se petrec în Rusia atât de sfâșiată încep a duce la lumină. Cu toate aceste nici odată nu se poate vorbi hotărât, că ce se petrece acolo. Odată telegramele spun, că-i pace, de altă-dată, că-i grevă, sau că poporului i-s'a dat multe drepturi. Astfel stând lucrul nu putem, ca să scriem cititorilor noștri nimic hotărât. Atâta se știe, că congresul zemstvoudurilor în care Dobrodvorszki și Lendniczki sunt învoiți a face pace, dacă li-se făgăduiește, că în școlile polone se va învăța în limba polonă și dacă limba polonă va fi folosită în administrație.

Lendniczki protestează, contra presupunerii că Polonia ar vrea să se despartă de Rusia. alt vorbitor, Sztarovicz, spune că se vor pune în încredere față de guvern, dacă membrii „duma” se vor alege pe baza votului obștesc. Poporul polon nu dorește și nu voește răscălăci n-ar avea nici un folos. Se crede însă în toate treburile își îndreptează mersul spre mină și spre îndreptare.

Disolvarea Dietei.

— Criza. —

Știrile, ce sosesc, tot mai tare ne tăresc în credința, că în ziua de 19 Decemvrie, când vor fi chemați deputații în casa țării la sfat, atunci ministrul Fejérváry prin o imputernicire dela M. Sa, va disolva Dieta, va trimite deputații acasă, ca să pregătească de noi alegeri.

Guvernul, adică voește, ca prin alegerile, ce se vor face să-și câștige pe partea lui deputați, cu ajutorul cărora să zădărnicească nisuițele partidelor întovărășite, și dorește mai departe, ca programul său despre îmbunătățirea stării economice a țării să-i ducă la isbândă. Când va fi terminul de alegeri, nu se știe... Să dă cu siguranță, că prin luna lui Martie sau Aprilie.

Fejérváry a spus înaintea unui colaborator dela foaia «*Wiener Allgemeinen Zeitung*», că neînțelegerile pentru comanda maghiară sunt foarte mari. Parlamentul maghiar după-cum e alcătuit azi nu e în stare să facă legi, care să fie spre binele țării.

Datoria guvernului este dară, ca fără amânare să facă rânduiala în țară. De aceea ministrul au hotărât ca să disolva Dieta și să facă alegeri noi cu deviza votului obștesc.

Cu conducătorii partidelor întovărășite alia nepotrivit de a mai sta de vorbă, deoarece aceia au o astfel de ținută politică care e în contradicție, cu drepturile M. Sa.

Kristóffy

s'a pus pe lucru. Nimicește ori-ce hotărâre a comitatelor, care e contra legilor. Dacă aceasta ținută a ministrului ar fi făcută oare-care schimbare în treburile de până acum a opoziționalilor. Să știe, că a suspendat pe vicișpanul comitatului Csanád, ceea ce a făcut mult sânge rău kossuthistilor. Dar în fine au gândit, la ce să protesteze. S-au molcomit, și tac tăcerea peștelui.

Bánffy

totuși vrea să dobândească mângăiere și atunci când nu o merită. Să știe că M. Sa în 23 Septembrie a tractat cu cei cinci conducători a partidelor întovărășite așa după-cum să cuvine. N'a stat cu ei de vorbă. Și a fost mare supărarea. Bánffy ca să se mângăie a trimis o epistolă la toate comitatetele, rugându-le să-și exprime părerea de rău pentru cele întâmplate. A ajuns scrisoarea și la comitatul Arad, și patrioții de aici, nu s'au lăsat mai pe jos ca cei din alte comitate. Cu o hotărâre unanimă a spus că cu cea mai mare părere de rău au luat la cunoștință modul cum au fost tratați conducătorii coaliției.

Și vezi! Rușinea acum e locuită.

„Janus” institut de asigurare mutuală pe viață în Viena
— s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili —
este cel mai vechi institut mutual de asigurare pe viață
pentru Austro-Ungaria.

Informațiuni în-
datoritoare da: Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabrik Lerchengasse Nr. 17. (Telefon 422.)

Se bazează pe legile mutualității, în puterea cărora aceluși Premiu este în
dental capitalului anual trece în favorul celui asigurat.

Condiții de asigurare favorabile.

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de ră-
și sinucidere după 5 ani. — Asigurare gratuită pentru caz de ră-
bol. — Fără timbru de poliță și taxă de stat. — Plătirea la moment.

Starea de asigurare	111.000.000 cor.
Sumele de asigurare plătite până acum	56.000.000 cor.
Aveea institutului	31.000.000 cor.

Kristóffy
nu se lasa infricat, dupa ce dela 12 comitate a detras dotatiunea de stat, acum face alte surprinse, suspendand pe vicecomitii acestor comitate.

DIN ROMANIA.

Aniversarea casatoriei Regelui. Mercuri fiind a 36-a aniversare a casatoriei M. M. L. L. Regele si Regina, dl G. Gr. Cantacuzino, presedintele consiliului de ministri a felicitat telegrafic pe Suverani, in numele guvernului.

M. S. Regele a binevoit a raspunde dlui G. Gr. Cantacuzino, cu uratoarea telegrama:

Domnul G. Cantacuzino
presedinte al consiliului

Floresti.

„Privirea ce aruncați asupra unui trecut, care Ne este deosebit de scump, reînviază în inima noastră amintirile cele mai dulci.

„Cu vie recunoștință gândesc la aceste vremuri depărtate, când țara întreagă, cu iubirea mea Capitală în frunte, Ne-au primit cu brațele deschise și dv. ca Primar de atunci Ne-ați salutat cu cuvinte însuflețite de simțăminte înalte și patriotice și pline de dragoste.

„Tot așa dv. Ne aduceți azi ca Președintele eu de consiliu, în numele scumpului Meu regat, urările cele mai calde. Adănc mișcat de frumoasa dv. telegramă și de asigurările de credință, ce Mi-ați dovedit în acest lung șir de ani, într'un mod neclintit și de care sper a Mă bucura încă mult timp, mulțumim, Regina și Eu, pentru toate felicitările, ce am primit cu o vie satisfacție.

Carol.

Doliul familiei regale române.

„Conservatorul“ scrie:

Familia noastră regală e din nou încercată. A. Sa R. Principele Filip, conte de Flandra, soțul A. S. R. Princesei Maria de Hohenzollern, sora iubitelui nostru Suveran, a încetat din viață la Bruxelles.

Atât de sgaraditor lovită în timpul din urmă familia noastră regală își simte iarăși inima strânsă de o pierdere ireparabilă.

Poporul român, a cărui inimă este așa aproape de inima Suveranului, încât se confundă pentru sentimentele puternice, ia o parte vie la durerea, care pune de nou în doliu familia regală — cum se simte mândru și fericit de mânia și de fericirea Suveranilor.

Orânduși să meargă spre aceeași menire și a aibă aceeași soartă ca și națiunea română, membrii familiei regale nu obțin succese care să nu crească orgoliul nostru național și nu înpacească dureri cari să nu doară pe Români.

De aceea, dacă în vijelia, care a întunecat atâtă viața Suveranilor noștri mai poate să se mângăere, partea pe care o ia România la doliul familiei regale e așa de mare și de sineră, încât numai ea ar putea să însenineze în ea câteva inimile cernite ale celor pe cari trererea la viața de veci a ilustrului defunct i-a sat în lacrimi

Din străinătate.

Nedreptățile Grecilor contra Românilor din Macedonia. Bandele grecești continuă a face incursiuni în Macedonia, unde săvârșesc numeroase nedreptăți contra Românilor. Ori-ce român desemnat de bandele grecești, că s'ar fi înscris pe numele său de identitate este condamnat la moarte. Numitul Traicu, român din Luporitz a fost ucis acum zece zile de o bandă comandată de un ofițer grec sub singurul motiv, că fusese declarat român.

Locuitorii din Vodena făcând în diferite rânduri, reclamațiunile autorităților, cumcă o bandă grecească este pe cale de organizare, poliția a dat o perchezitiie la 25 Septembrie la un anume grec capitan din armata grecească. Ea a descoperit scrisori compromițătoare precum și o listă a indivizilor, cari trebuiau să facă parte din această bandă.

Capitanul Gregori a fost arestat și dus la închisoare. Cel două supuși greci, acoliți săi, au fost expulzați din Vodena.

Scumpirea banilor.

In economia națională se zice: «Când cererea sau căutarea unui ban e mai mare ca oferta sau imbiarea, atunci prețul banului se urcă».

Pe temeiul acesta se explică și scumpirea de azi a banilor.

In țările bogate, ca Anglia, Germania, scumpirea banilor provine din avântul, ce l-au luat industria și comerțul, precum și diferitele întreprinderi și speculațiuni. Băncile și întreprinderile industriale din aceste țări își ridică capitalele, căci le trebuiesc bani pentru scopuri de producție și speculațiuni. Spiritul de întreprindere și industrie în țările sus amintite sunt bine dezvoltate, și progresarea lor reclamă tot mai mult capitale — bani. Căutarea tot mai multă — și investirea de capitale — în astfel de întreprinderi industriale, fac să se urce valoarea banilor.

O influență oare-care asupra urcării valorii banilor, a avut și încheierea păcii dintre Rusia și Japonia. Rusia a fost constrânsă să facă un împrumut de 1400 milioane franci, și spre acest scop caută banii de lipsă pe piețele altor țări. Băncile engleze, franceze și bancherii mari își ofera capitalele lor Rusiei.

Țara noastră în urma legăturilor de credit și a relațiunilor comerciale, ce le are cu celelalte țări, n'a fost scutită nici ea de schimbările situației financiare. S'au scumpit banii și la noi, pentru-că în patria noastră sunt și alte motive, care cauzează această scumpire. Recolta slabă din cei doi ani din urmă silește populațiunea — care în partea cea mai mare e agricolă — să recurgă pe la bănci după împrumuturi, ca să-și poată acoperi lipsele. La noi nu este spirit de întreprindere, sau și dacă este, întreprinderile totuși stagnează, și nu aceste scumpesc banii, ci din contră, acestea nu se pot desvolta din cauza scumpetei de bani.

Statul nu protejiază industria din patrie, ci o lasă pradă străinilor, cari se îmbulzesc în țara aceasta cu articolii lor și prin concurență omoară industria noastră în fașie.

O altă cauză a scumpetei banilor e criza, care aproape de trei ani ține țara în învălmășală și pare că nu mai are sfârșit. Din cauza căderii și schimbărilor prea dese de guverne, chiar și hârtiile de valoare ale statului nu mai sunt căutate în străinătate cu prețul de până acum.

De va mai dura mult aceasta politică desastroasă, poate să aibă urmări și mai grave pentru finanțele țării. At. P.

Adunări poporale.

Vascau,	Sâmbătă	25	Septembrie.
Beiuș,	Duminică	26	»
Hateg	»	26	»
Satu-nou	»	26	»
Ceica	Luni	27	»
Oravița	Duminică	3	Decembrie.

Adunarea dela Oravița.

Dupa cum aflam, inimosii nostri frați din Oravița, în frunte cu luptătorii Dr. Nedelcu, Dr. Cornean, Dr. Grosșian, Jianu și alții, pun la cale o adunare poporală pe ziua de 3 Decembrie.

La 4 Decembrie se va ține adunare în Bozovici.

Mai mulți deputați români vor lua parte la aceste adunări, cari promit a fi înălțătoare.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 24 Noembrie 1905

— **Alegerea de deputat în Hunedoara** se va ține în 5 Decembrie n.

— **Profesor nou la preparandia din Caransebeș.** In locul d-lui Enea Hodoș, trecut la pensie, a fost numit profesor valorosul tânăr, dl Ilie Minea.

Felicitări!

— **Alegeri de membri la comitat.** In 22 Noembrie s'au ales membrii la comitatul nostru. Se știe anume, că biruind la Cermeiu lista românească, comisia a aflat de bine să nimicească aceasta listă, pe motiv, că nu s'a făcut în regulă și că alegătorii ar fi recurs la mijloace neieritate de legi.

Acum făcându-se de nou alageri la Cermeiu, spre cinstea alegătorilor fie zis, a ajuns la biruință iarăși lista Românilor.

Au fost aleși următorii 6 membri: Dr. Cornel Ardelean cu 226 voturi, Ioan Popovici 221, Cornel Ursuțiu 213, Petru Tulcan 196, redactorul nostru Sever Bocu 193, Nicoară Suciu 192.

La Șiria a fost ales dl protopop Mihail Lucaș la față de judele cercual Dr. Al. Szarka.

Lupta vitejească, ce au purtat-o Români din Cermeiu și Șiria vervească de pildă și altor Români, ca astfel, unde este vorba de voturile noastre, să le folosim cu cinst pentru binele nostru propriu.

— **Alegere de rego.** După ce plebiscitul s'a pronunțat pentru regat în Norvegia, — cu 259.506 voturi contra 62.264 date pentru republică, — parlamentul norvegian a ales Sâmbătă cu unanimitate pe principele Carol din Danemarca rege al Norvegiei. Alesul e de 33 ani, a primit alegerea și a acceptat ca rege numele de Hakon VII, iar fiul său, moștenitorul tronului Olaf.

— **Regele Alfons,** care acum se găsește în Paris, n-a putut se meargă la emulare deoarece a nins continuu, dar cu toate acestea el nu s'a lipsit de distragere. Sara îmbrăcat în frac cu flori la butonieră se prezintă în teaturul Variété, unde se delectează în jocurile actrițelor Granier și Lavallière. În pauză se duc și după culise și gratulează actorilor și actrițelor. Foile europene au logonit pe Alfons cu toate princesele din lume. Acum foile din străinătate scriu despre căsătoria lui cu princesa Eugenia, au stătorit și ziua cununie pe Maiu 17. Princesa Eugenia s'a născut la 1887 în Balmoral. Regele Spaniei s'a reîntors în Madrid.

— **Trecut la pensie.** Dl Enea Hodoș, profesor de pedagogie în Caransebeș, a fost trecut la pensie cu 1 Noembrie v., la cererea proprie.

— **Doar limba de comandă a fost cea ungurească!** Ieri dimineață s'a impuscat în cazarmă Öhler Arthur, din compania 6 a regimentului de honvezi. El implinea slujba cătânească în anul al doilea. Fratele său, care l-a cercetat l-a găsit mort. A lăsat o epistolă, care însă va fi predată părinților săi.

Și apoi cum? Doar limba de comandă a fost cea ungurească?!

— **Cununie.** Dșoara Cornelia Vuia și dl George Tocitu își vor celebra cununia în 13,26 Noembrie a. c. d. a. la 1/4 ore în biserică gr. or. rom. din Lipova.

Felicitări!

— **Epidemia de tifus în Sibiu.** Ziarul din Sibiu «Siebenbürgisch deutsches Tageblatt» dela 20 Noembrie scrie, că dela 16 l. c. până în 21. adică în 5 zile s'au ivit 38 cazuri noui de tifus. Au murit 4 în acest răstimp. Cu totul s'au semnalat pentru ziua de 20 Noembrie 340 cazuri. Toate școlile sunt numai de câteva zile închise. Părinții, cari nu locuiesc în Sibiu își aduc copii acasă. Epidemia e mereu în creștere.

— **Desmințire.** Ni-se scrie: Subscrisul: că abonent al „Tribunei” din Arad am citit în numita foaie, despre un lucru care nu-l pot suferi, deoarece e foarte vătămător, astfel fiind publicată această întâmplare sub titlul „Crima mamei”, se zice acolo, că în comuna Șicula s'a găsit un copil în țarină tipat pe o brazdă de plug și a-nume de o fată, care au vrut să se mântue de el, și de rușine, fiind fata înșelată de fiicaul Dumitru Șerban. Acum vă rog d-le redactor să binevoiți a publica această corespondență spre orientarea on. public cetitor, că eu nu pot și nici nu trec cu vederea respective, nu pot suferi o astfel de rușine ca aceasta, să o las așa, „tam ne sam” și declar, că în comuna noastră Șicula nu s'a întâmplat o asemenea „crima” nici în anul 1903, nici înainte de aceea, dar nici de atunci încoace, rog dar on. redacțiune, se publice întreaga această corespondență, ca să știe lumea, că această „crimă” nu s'a întâmplat în Șicula, ci poate aiurea. Mai declar, că în comuna mea nu este nici un nume dintre acele ce a pertractat Tribunalul din Arad, de exemplu la noi nu există nici un nume din acele ca: Vasilie Murg, nu se numește nici un locuitor din comună, precum nici Petru Șerban, Dumitru Șerban sau Ana Șerban, dar de fel Șerbănești despre care se amintește în acel protest la noi nici nu se află în comună un asemenea nume.

Declar încă odată, că nu pot să sufăr pe comuna mea o astfel de pată, deoarece comuna „Șicula” e o comună foarte cum se cade, cel puțin în privința afacerilor tinărimii, feciorii sau fiicării se poartă foarte bine mai ales fetele sunt cu totul nevinovate și departe de astfel de fapte primejdioase și urăcioasă înaintea lumii și a lui Dumnezeu.

În speranță, că veți binevoi a desminți acest lucru, sunt în Șicula al d-voastră iubitor și sincer amic. *Avram Borcuția, Cerceș ab.*

— **Furt în biserică.** Din Deva se telegrafează, că ieri s-a făcut spargere la biserică greacă, de acolo furând peste 100 coroane. Poliția a pus vina pe Todossia Lazar.

— **Moartea contelui de Flandra.** Știrea despre moartea contelui de Flandra, cumnatul Regelui Carol al României, a sosit la București Vineri d. a. la orele 5 și a fost trimisă de însăși sora Regelui Carol Maria de Flandra, soția defunctului, telegrama a fost imediat trimisă la Sinaia Regelui. Ministru președinte G. Gr. Cantacuzino a adresat atât la Sinaia, cât și la Bruxelles contesei Maria de Flandra condolențele guvernului român. Cu trenul de Sâmbătă dimineața principele Ferdinand al României a plecat peste Verciorova la Bruxelles pentru a reprezenta pe Regele Carol și familia regală la înmormântare.

Filip Eugenia Ferdinand-Maria-Clement-Raudouin-Leopold-George, conte de Flandra, fratele mai mare al Belgiei, s'a născut la Laeken, la 14 Martie 1837; defunctul era locotenent general, comandant superior al cavaleriei belgiene. Soția defunctului, cu care s'a însurat la 22 Aprilie 1867, este principesa Maria de Hohenzollern, sora Regelui Carol. Defunctul conte lasă în urma sa trei copii: principesa Henrieta, soția ducelui Emanuel din Orleans, duce de Vendome; principesa Iosefina, soția principelui Carol Anton de Hohenzollern, nepotul Regelui Carol, și principele Albert, moștenitorul tronului Belgiei.

S'a deschis prăvălia cu coloniale și fructe de tot felul, asortiment bogal și prețuri moderate: *Baumann Rudolf.* Arad, colțul străzilor Lázár Vilmos și Zrinoyi.

— **Zilele de groază din Varșovia.** (Energiile unui martor ocular). După ce am văzut terribila zi de revoluție, am plecat din Petersburg pe la Alexandrov la Varșovia, nebănuind că ajung dintr-o boala înaltă. Pe la Vilna deja am observat, că între conducătorul trenului și șeful gării șoptese și schimbă semne tainice, și din fețele lor grave mi-am gândit, că e la mijloc ceva neobișnuit. La întrebarea adresată către un conductor, dacă e vre-o primejdie — am primit în loc de răspuns un refuz brusc și numai rubia primită l'a făcut mai complexant spunându-mi: — Dle, acest tren este cel din urmă care pleacă din Petersburg spre Varșovia, de oare-ce azi seara erupe greva tuturor funcționarilor dela tren.

Dacă m'am și îndoit un moment despre adevărul celor auzite, gara din Varșovia mi-a adevărit numai decât. Întreg personalul gării consta din doi servitori, nici aceștia însă nu se arătau înduplecați spre a duce bagajul. L'am luat dar și dus singur la trăsura. Așa după multă stăruință și taxă întreită am putut îndupleca pe un birjar să mă ducă până la hotel. Și aici nu voiau să

mă primească. Numai după ce am arătat pașaportul în regulă, mi-au dat în al treilea etaj o mică odaie de curte. Întreg personalul era în grevă, și cel mai necesar serviciu îl îndeplineau trei servitori neisteți. — Bagajul mi-l'am adus sus pe scări singur, ascensorul nu comunică. Salonul de oaspeți era numai foarte slab luminat, ferestrele de cătră stradă erau în întuneric. În hotel, unde de altădată se serviau bucatele cele mai alese, azi abea am avut ce mânca. Cărnuri stricate, unt ranced, pâine uscată pe cari furnicile țineau adunări poporale agomotoase, ceai cu zahăr praf. Beutură era în belșug! Toate noi trebuia să ni-le aducem din bucătărie. M'am culcat timpuriu; eram foarte obosit, doriaam odihnă și în ziua următoare erau trecute unsprezece, când m'am deșteptat. Servitoarea nici nu voia să-mi creadă, că din sgomotul de astă noapte n'am auzit nimic. Pompierii au trecut de vre-o trei ori pe sub ferestra mea și impoșcături au sunat și de vre-o cinci ori. Primul gând mi-a fost pașaportul, afacere grea și de altădată, 25 rubie mi-au ajutat ș'aici. Mă ninsuiam spre Viena, ce am și spus hotelierului, care mi-a dat numai decât deslușirea, că ultimul tren a plecat înainte de amiază și când va mai pleca un altul, nu se știe. Vrând nevrând dar, am rămas în orașul deia țărării Vistulei. În 27 Octomvrie domnia încă liniște pe străzi. Cătră amiază se apropiau de prin suburbii cele de lucrători și pretindeau dela comercianți să închidă numai decât prăvăliile. Unde nu găsiu supunere, terminau cu graba sfărâmand toate ferestrele galantarelor. Poliția nu se zăria niciări.

În colțuri de stradă era adunată tinerimea, studenții cei mai mulți, vorbind și adresând către popor vorbiri agitatoare și nu erau conturbați de nimeni. Un tiner de vre-o optsprezece ani s'a purtat mai bătuitor la ochi, purtând în mână un steag roșu și vorbind cu înălțare. Mai mulți ovrei își agitau religioarii, vorbind și gesticulând viu. Peste tot parcă ar fi schimbat cineva ovrei din Varșovia; ei, cari până acum numai gândul interesului material îl nutreau, suferind batjocurile și supărările, nebagând în seamă tratamentul brutal al funcționarilor, ori suferindu-le toate în tăcere, acum erau plini de curaj și însuflețire. Un bogat negustor de fere ovreu mi-a zis: — Guvernul rusesc își are acum fructul faptelor sale licăloase: rezultatul nedreptăților zilnice și strigătoare la cer din timpul țarului Alexandru III e situația revoluționară de astăzi. — E destul de trist gândul, că arma din mâinile soldaților, care e întoarsă contra noastră, e din banii împrumutați statului rusesc de conreligionarii noștri din Londra, Paris și Berlin. Tot în seara aceea am asistat la un concert filharmonic. Întreaga sală era ticsită de lume elegantă. Alară de punctele de muzică,

LA MORARĂ.

(Urinare și fine).

A doua zi de dimineață urla tot satul de veste, că după spartul clăcii dela Nică-morarul, Stivu al văduvii Berebenciului s'ar fi bătut de primejdie cu feciorul lui Stirimin pentru Florica — moraruil — și asta se spunea, că o taină mare. Că ceialalți fiicăi abia i-au putut despărți, după-ce și-au spart capetele. Că ăla mai sângeros a dat așa și l-a lovit așa, că pe urmă și feciorul casierului ar fi dat tot cam așa.

Și vestea s'a lătit în tot satul, a trecut în cătun și mai departe, ba chiar a treia zi se vorbea în Sângeru — sat cale de un conac departe — că doi fiicăi din Storești s'ar fi tăiat cu cuțitele pentru o fată de morar, că unu ar fi aproape mort dar celalalt, fugărit de gendarmi, ar fi luat potecile pădurii și c'ar fi venit și acolo la primăria din sat poruncă, ca să-l urmărească pe ucigaș prin împrejurimi.

Nu e vorbă, era un mare adevăr în spusele lumii: că adică doi fiicăi s'au bătut pentru o fată în Storești.

Se mai spunea — și e cineva, care a văzut — că morarul se bătea a doua zi cu capul

de stâlpii morii, pentru-că gâlceava s'a pornit în casa lui și mai cu seamă pentru fata lui.

Iar mai târziu, după vre-o două săptămâni, se spunea că morarul, ca să scape de gura lumii, ar fi pus la cale mărișul fetei cu... cu cine? — cu Iacobu lui Stirimin, că-i fecior de oameni cu cuprinsuri, că-i așa, că-i pe dincolo.

Că morarul ar fi aruncat casierului o vorbă prin cineva așa pe departe și că casieru ar fi fost într'o seară cu fecior cu tot în pețite la morar.

Că nu se prea înțelegeau din zestre. Că ăla cerea așa și așa și că ăsta nu prea putea așa, că Stirimin ar mai fi zis așa, iar morarul a zis încă așa și că casieru a mai trebuit să zică așa, pentru-ca treaba să rămână așa.

Din câte verzi și uscate spune un nebun, se întâmplă câte una adevărată; tot așa și gura satului o nimerise acum.

Dar dacă pentru toată lumea asta era lucru ca și isprăvit, apoi pentru Stivu era de necrezut, și totuși era așa.

Nică morarul era om de ispravă: zicea una și zisă era. Și tocmă pentru-că morăreasa zicea multe, el era mai hotărât; iar dacă de multe ori nu se putea hotări, apoi pricina era, că Florica nu zicea nimic.

Morarului îi era greu să întrebe pe fată, dacă vrea pe ăla sau pe ăla, tocmă fiindcă se temea de vrerea ei. Mai bine dar a zis și logodna s'a făcut.

O logodnă ca toate logodnicele: beau și petrec și de se bucură de privilegiul unei petreceri.

Morarul era mulțumit de ceea-ce făcuse.

Morăreasa era și ea tot cam așa.

Florica era cumva.

De Stivu satul însă vorbea, că s'a cam smintit de când a aflat de logodna fetei.

E drept, că Stivu n'a crezut nimic până când n'a auzit, că Florica e logodită cu Iacob.

Lumea nu-i vorbă spunea multe de Stivu, că a muțit și numai cu greu mai scoate câte-o vorbă; că vorbește singur și că lasă lucrul câmpului și paște boii toată ziua pe iazul morii; că se joacă cu bățul în apă și boscorodește nu știu ce în limba lui. Să ferească sfântul de mai rău!

Cum e lumea! Dacă un om vorbește mai puțin, zice că e mut; dacă vorbește mult, zice, că nu-i în toată firea; iar dacă paște boii pe malul unui iaz, atunci e nebun.

Cu toate însă că baba — Smaranda cunoștea, că Stivu al ei nu e nebun, totuși nimic

Magazinul de haine bărbătești și de copii a lui

Holtzer József din Arad.

Mare asortiment de stoffe din țară și strelnătate, precum și haine de școală, paltoane și costume pentru copii.

Croitorie eminentă.

Atelier și lucru propriu!

Prețuri surprinzător

de ieftine.

Deșteptarea Bihorului.

Vestim cu bucurie: după cele trei adunări populare ținute în *Sân Miclăușul Român*, în *Săcădat* și *Brateca*, se poate proroci că întreg Bihorul s'a deșteptat la viața națională. Astfel adunările dela *Cociuba*, *Husușu*, *Ceica*, *Vascău*, *Beiuș* și *B-Itu* vor fi adevărate zile de serbătoare.

Se credea anume, că frații noștri din Bihor au amorsit cu desavârșire și ani vor trebui până să ajungă și ei la cunoștința binelui și a răului, cum se zice, adică până să înțeleagă de ce să se ferească și ce să facă pentru întemeierea unei vieți obștești mai naționale.

Și, cu toate acestea, a fost destul un semn, chemarea fruntașilor, pentru-ca frații bihoreni să intre și ei în luptă pentru destrăburearea politică, pentru a se scăpa adică de jugul, ce li-au pus pe grumazi îndeosebi partidul kossuthist, care prin oamenii săi fără suflet a înbatat poporul cu apă rece, l'au nămint cu tot felul de făgădueli și au făcut astfel ca atâția Români să intre în foc pentru — Kossuth.

De când s'au pus la cale adunările populare, alt vânt bate prin întreg Bihorul. Poporul aleargă cu drag, din mari îndepărtări și pe vreme grea, să asculte glasul apostolilor, cari propovăduesc dragostea de neam și îndeamnă la luptă bărbătească întru cucerirea drepturilor cetățenești. Poporul aleargă să învețe și nădejde avem, că poveștile, ce i se dau sună pentru el ca niște înalte porunci naționale dela cari nu se va abate în veci.

De altminteri dacă poporul din Bihor a fost mai înapoiat, de vină au fost fruntașii, cari nu s'au îngrijit să-l lumineze, ei l'au lăsat pe mâna a câli proroci mincinoși tot, fruntașii cari de un șir întreg de ani n'au luat parte la nici o mișcare națională, și n'au dus la luptă poporul nici chiar în afacerile dela comitat. Astfel a ajuns neamul românesc să aibă în Bihor fruntași, cari când erau cu Ungurii se mândreau că ei nu umblă după fală goală, ca alți Români, când erau însă între Români își băteau pieptul că nimeni nu-și iubește și nu luptă mai tare pentru neam de cât ei . . .

Acum s'a pus însă capăt acestor fală goală! Acum se alege cine-î luptător adevărat și cine-î numai vântură-pleavă. Acum au răsărit din sinul poporului o mulțime de bărbați mai tineri și aleși: Dr. G. Cosma în Beiuș, Dr. Aurel Lazar și Dr. C. Pop în Oradia, Dr. Ioan Ardeleanu în Tinca au în jurul lor o seamă de inimoși luptători naționali și alcătuiesc împreună o adevărată ostire . . . Acum tinerii dela înalta școală de drepturi nu se mai duc să lupte pentru izbândă oamenilor stăpânirii ungurești, ci însoțesc la drum și ajută pe cei-ce-și îndeplinesc cea mai sfântă apostolie: să lumineze și să deștepte poporul!

Și până acum sunt înveselitoare semnele, ce s'arată privitor la deșteptarea poporului din Bihor. Adunările cele mai mari se vor ține însă de aci încolo. Allam că mai ales la *Beiuș* va fi iume multă și ziua de Duminică 26 Noembrie este așteptată cu nerăbdare: poporul e dornic să asculte și să vadă pe deputații români, e dornic de adevăr, dreptate și lumină.

Rețeta contelui Andrassy Gyula.

În fine «patria e salvată».

Idea a pornit din capul contelui Andrassy și a aflat ecou în glava lui Nagy Ferenc, șeful disidenților noi. Curentul electric pornit de Andrassy nu i-a făcut nici un rău lui Kossuth Ferenc, el doară foarte bucuros ar fi naș la botezul partidului constituțional.

Și adevărat, de ce nu?

Coaliția a priceput, că nu mai există altă scăpare. Și ca nu cumva baronul Fejervary să moară ca premier anticonstituțional, ca nu cumva Kristoffly să facă vr'o minune cu sufragiul universal, ca nu cumva să învingă democrația în Ungaria aristocrată, Conte Andrassy, magnați dintre liberali, poporalii convinși, disidenții noi de frică, ca să nu scape din mână oala plină a fericirei, ce o oferă un guvern propriu, liberal de sub șefia lui Tisza, ca să nu se dovedească de «nepatrioți», s'au conjurat contra și cu știrea coaliției să formeze un bloc 67-ist, care să fie încredințat cu conducerea cârmuirii țării.

Noul partid va fi prin urmare un compromis oportunist alcătuit pentru mântuirea țării, zic ei, din interese personale de partid și mai înalte, zice lumea.

«Națiunea» e salvată. Tentativele democratice vor rămânea deci un pium desiderium și pentru generațiile viitoare. Hierarhia reacționară prin urmare va învinge.

Nu se vor da deci poporului drepturi, ci ne vom trezi iarăși cu status-quo.

Și dacă stăm să judecăm drept, ei nimic nu perd. Drepturile vechi și-le augmentează cu drepturi nouă, concesii de felurită natură, eventual pe conta noastră. Toate concesii puse în perspectivă de baronul Fejervary le va avea și noul partid. Coaliția, respective elementele intransigente firește nu pot să rețereze; li-ar fi și rușine. Dar după mărturisirile făcute de Kossuth în preajma formării *noului partid* se vede că și el ar fi dispus a-î lăsa câți-va membri oportuniști. Și în felul acesta noul partid capabil de a lua în mână frâiele guvernării, ar fi aservit grației coaliției.

Ș'apoi vreți mai multă garanță, pentru-ca «națiunea» să fie salvată?

Adunări populare.

Adunarea dela Brateca. După cum se știe, Duminică după amiază s'a ținut în Brateca (Bihor) o adunare populară. Săteni mulți nu numai din Brateca, ci și din satele vecine au luat parte. La orele 2¹/₂ a sosit acolo deputatul Russu-Șirianu însoțit de avocatul Dr. Aurel Lazar, juriștii Grozda, Boleac și Eugen Nechi. Poporul, având în frunte preoții și învățătorii, i-au așteptat la gară.

Estă numele preoților cari au fost de față: Al. Munteanu, protopop, St. Domocoș, S. Butiri (Valea-neagră), G. Morarescu (Tinod), P. Pap (Așchileu), V. Balzan (Feketető), P. Lascu (Bulz), I. Oneiu (Balnacu) și Al. Popescu (Luncșoara).

Învățătorii: Iosif Crainic (Brateca), I. Butiri (Valea-neagră), I. Boțoc (Vașoncolios), I. Popovici (Balnacu), George Groza (Lorău), P. Cipou (Luncșoara), Iosif Tripon (Bezul) D. Botiș (V.-neagră), I. Antonescu (Cornățel), Aron și Zaharie Balzan (Feketető).

Președinte a fost ales preotul S. Butiri ear notar al adunării P. Cipou.

Au vorbit pe rând iuristul *Grozda*, deputatul *Russu Șirianu* și Dr. *Aurel Lazar* și Petru Cipou. Toți trei au vorbit asupra stării politice

a țării, asupra drepturilor poporului și despre chipul cum s'ar mai putea ușura soarta poporului.

La urmă Dr. *Lazar* citește ear poporul primește ca hotărîre: să se ceară dela Dietă *volul obștesc*, să se arate încredere deputaților români din Dietă și neîncredere deputatului (kossuthist) *Farkasházy*.

Seara s'a dat apoi masă mare în casa preotului *Domocoș*, unde s'au rostit numeroase vorbiri însuflețite.

Dela Ciacova După ce s'a sfârșit adunarea ținută în piața mare în fața a mulțime de popor (Români și Sârbi), s'a dat masă la ospătăria cea mare unde au rostit vorbiri: 1. Russu Șirianu, pentru septegenarul V. Pop, protopopul I. Pinciu și pentru Boja Popoviciu, cari au presidat această frumoasă adunare; 2. Dr. Haji a vorbit pentru prietenia dintre Sârbi și Români; 3. V. Pop pentru deputații, cari au venit să ridice, prin vorbirile lor, nimbul adunării și pentru oaspeții sârbi; 4. Dr. Suciuc arată, că mergând la adunări, deputații își îndeplinesc numai o înaltă datorință. 5. Milos Milosevici a vorbit în cinstea vorbitorilor dela adunare; 6. Dr. Ilici pentru tovarășii noștri de luptă slovaci; 7. Dr. I. Coste a ridicat o însuflețită vorbire în cinstea deputaților, cari au aprins în popor lumina luminii, dragostea de ueam și dorul de luptă națională; 8. Protopopul Boja Popovici (Virșeț) ține o vorbire înflăcărată, după care mai mulți Sârbi pleacă la Titel, de unde se primi știrea, că Dr. *Musiczky*, candidatul sârb, va eși învingător la alegere, ceea ce s'a și întâmplat; 9. Dr. Suciuc dorește izbândă Sârbilor; 10. I. Pinciu, protopop vorbește cu însuflețire dorind izbândă desăvârșită steagului ridicat în adunarea dela Ciacova; 11. Dr. Dămian vorbește în cinstea preoților și învățătorilor; 12. Dr. Suciuc pentru presa română.

Mai vorbește Voia Nedelcovici (sârb) și Nicolae Uzon, țaran fruntaș din Ciacova, cântă apoi corul sârbesc, preotul capelan *Surlaș* și învățătorul *Gruiescu*.

A fost o veselie cum rar se pomenește.

Dintr'o alta corespondență primită din Ciacova scoatem următoarele:

Adunarea populară din Ciacova ținută la 17 Noembrie a dat prilej celor setoși după dreptate de a se adăpa la glasul acelora, cari se nisufesc a propovădui numai și numa dreptatea.

Acesta a fost glasul mult doritilor și de noi iubitorilor deputații naționali români, cari au aiergat din depărtare la noi, cu dorul de a-și arăta dragostea de neam și patrie.

Bucuria și însuflețirea poporului român și-a ajuns culmea în decursul vorbirii deputaților: Unii ascultau cu o încordare, ce alungă sângele din față, la alții ear vedeai curgând lacrimi de bucurie; la alții apoi vedeai fețe surizind, la cari acele clipe nutreau speranțe în izbândă sigură a realizării speranțelor de cătră deputații noștri naționali. Nu se poate apoi descria momentul fericit ce a predominat, pe toți câți au luat parte la masa comună dimpreună cu domni deputați.

Toastele îngrijorate despre neînțelegerile din țară și modul lor de scăpare — precum și îngrijorarea despre soarta noastră — ne-a obligat atât de mult față de oamni noștri deputați, în cât un cuvânt a fost destul să demetească pe cei rătăciți din trecut și să întărească convingerea în aceia, ce or luptat, dar or căzut cu onoare, că în viitor izbândă va fi sigură.

Susținând, că sunt prea cu mult mai des-tere, de cât a mea — și susținând, că nu vor întrelăsa a raporta în special despre tot decursul adunării — de aceea n'am mârșinit a raporta numai în liniamente generale, despre însuflețirea ce a stârnit în popor vorbirile deputaților noștri Aurel Novac, Dr. Suciuc și Russu Șirianu, pe cari bunul Dzeu să-î țină mulți-mulți fericiti ani spre binele și fericirea noastră.

Doresc din adâncul inimei, ca bunul Dzeu să învrednicească și ajute deputaților noștri, cari să lupte pentru binele și fericirea poporului român și pentru fericirea patriei, Trăiască Novac, Suciuc și Russu Șirianu spre fala națiunii lor. Petroman, 1/19 Noembrie 1905.

Petru Ferent,
învățător.

Eată numele fruntașilor, cari au luat parte la adunarea din Ciacova:

Ciacova: Ioan Pinciu, protopop, dr. Iuliu Costea, avocat, Ioan Gruiescu, învățător, Constantin și Nica Diminescu, N. Ozon.

Jebeli: Ionescu și Surlași, preoți; Vicențiu Pop, mare proprietar, Graure, Iosif Chie.

Ghilad: Munteanu, preot, George Breban mare proprietar, Drăgan, Albu; învățătorul Bădescu, G. Treta, proprietar, Lăpădatu, proprietar.

Petromani: M. Jivancea, preot gr.-cat. Tulliu Seiman, Milan Constantinovicu.

Obad: Iancu, preot, Ioța Stoia, Nicolae Surdeanu, Trifu Surdeanu, S. Tabac, Vasa Ienășel, Iosif Sușdian.

Liget: Teleguț, preot, Nicolaeviciu, notar pensionat, Secoșan, proprietar.

Afară de acești fruntași am mai însemnat următorii: I. Gruiescu, preot (Cebza), Ghilezan, preot (Denta), Borcan, preot (Banlac), Simian, preot (Foieni), Cosariu, preot (Tolvadia), Chindia (Voitec), Ghilezan, preot (Omor), T. Marcu, preot (Fogyér), Luchici, preot (Retsisor), Obrenov, preot (Parta), dr. Demian, avocat (Detia).

Dintre fruntașii Sîrbii au luat parte la adunare următorii: Boja Popovici, protopop (Virșet), Demeter Seic (Iasenova), Miloș Milosevici (Ciacova), dr. Ștefan Nicolaevici și dr. Ilici, avocat (Neoplanta, Uj-Vidék), Dușan Gaitz și dr. Hagi (Panciova). — Afară de aceste au participat încă mulți fruntași din jurul comunei Ciacova, a căror nume în îmbrățișarea mare nu le-am putut însemna.

Dr. Alex. Vajda de Voevod candidat în Hunedoara.

După știrea ce primisăm Marți, candidat al clubului naționalităților din Dietă și a întregii Românii din cercul Hunedoarei la scaunul vacant de deputat este dr. Alexandru Vajda de Voevod, unul dintre cei mai înflăcărați luptători naționali.

Nu ne îndoim, că toți Românii de acolo și fruntașii de pretutindeni vor și lupta cu toată bărbăția pentru alegerea dlui Vajda, care va fi o podoabă a clubului naționalităților din Dietă.

Impresii dela adunarea populară din Săcădat.

Zi de bucurie, zi de veselie a răsărit asupra comunei noastre Săcădat din comitatul Bihor.

Era o zi de toamnă, copacii de prin jur, stăteau cu capurile aplecate; lipsiți de decoarea, de coroana, de frunzele lor, păreau niște bătrâni cuminiți. Natura și-a schimbat vestimântul, să pregătește de iarnă. Drumul jilăvit de o ploaie de săptămâni și de timpul moleșit, să întindea hătut și umăd, tăiat de urmele roatelor și urmele vitelor.

În tot cuprinsul era răceală, numai în inimile poporenilor noștri era căldură, numai în sufletele lor ardea focul, ardea para însuflețirii în vălvătae.

În ziua aceasta adică era să vină, „învățații“ lor, „domnii“ lor, așa de demult doriți, în frunte cu un „ablegat“ român, cu Ioan Russu Șirianu, pentru de a mai alina durerile, pentru de-a pune balzam vindecător pe ranele lor.

Des de dimineață în crapăt de zi era frământare, era febere, trecătorii se înviorau, se chemau pe nume, se înălbătau, își strângeau mâna, trebuia adică, că după puterile lor, să facă și ei o primire, să arate și ei lumii, că din pepturile lor nu s'a stins schinteia iubirii de neam, ci din contra, la vremea potrivită, schinteia flacăra se face, care ușor poate arde mâna, ce cu degete sacrilege s'ar întinde cu gândul de a stânge aceasta pară. Și îndemnându-ne unul pe altul, pusu-s'au tinării feciori pe cai, iar bătrânii pe trăsura, cu frunză verde la pălărie, — câștigate cu zile înainte din inima codrului, — și pornirău la drum spre hotar cu nerăbdare, de-a vedea cât mai iute, pe „domnii“ lor, căci auziseră vestea, că aceștia le vor spune, de cari nici moșii, nici strămoșii lor nu auziere. Și ajuns'au afară, la drumul de țară, între hotară, vântul

ținuind trecea prin urechile lor, dar' las' să sufle, nimeni de el habar n'avea, căci pe drumul lung să zărise o trăsura „domniască“, cu trei cai, cu cari șliau că șosele doriți. Trăsura sosi. Din pepturile largi și voinice a poporenilor, erupse un strigăt de „să trăiască“, cât p'aci să te ia pe sus, și între uralele poporului, pași la mijloc tinărul Iosif Tărău, care în cuvinte scurte, dar bine simțite îi bineventă în numele poporului. Ne sfârșite „să trăiască“, și pornirăm către sat.

Bătrâni, bărbați, junii, tinări îmbrăcați de sărbătoare, mișunau pe ulița destul de lungă a satului, grăbind cu toții la locul pentru adunare, în mijlocul satului, înaintea bisericii și înaintea școalei. Aici din nou ia cuvântul tinărul Iosif Tărău și în vorbe potrivite arată scopul adunării și în urmă recomandă de președinte al adunării pe vrednicul preot local Teodor Tărău, care din parte-și încă salută pe oaspeții distinși și invită pe dl „ablegat“ să urce tribuna. Și într-o liniște și muțenie sfântă începe înflăcăratul măiestru al vorbelor, dl Ioan Russu Șirianu vorbirea sa. Și sunat-au cuvintele lui, și străbătut-au în sufletele poporenilor, cum străbate dangătul ciopotelor chemând credincioșii la rugă sfântă. Și simțeminte sfinte aprins'au în sufletele lor, simțeminte înălțătoare de iubire, de neam și lege. Poporul era în estaz, și într-o însuflețire ne mai pomenită continuată-și-a oratorul vorbirea în curs de 1½ oră. Culoarea însuflețirii însă s'a ajuns, când oratorul, către sfârșitul vorbirii sale, pătruns însuși de simțemintele înflăcărare, ce-i izvoriau din adâncul sufletului, rostea vorbele înăbușit de lacrimile, ce-l podidiseră. Ce tablou înălțător de suflete! Lacrăma oratorului, și plânga poporului. Smerenie și evlavie era sălășluită în sufletul fiește căruia. Și pus-au cu toții sfânt jurământ, că de-acu înainte, la ori-ce alegere, votul nu-și vor da, decât pe „sânge din sângele lor“. Și între nesfârșite urale astfel și-a terminat oratorul vorbirea, încreștând cu litere de oțel în sufletul fiește căruia dragostea sfântă de neam și lege. Poporul în estazul său de fericire îl încungiuira-se, îi sărutau mâinile.

Mai vorbit-a după aceea neobositul luptător, fruntașul Orădan, dl Dr. Aurel Lazar, care cu aceeași însuflețire, în cuvinte pătrunzătoare a îndemnat poporul la înțelegerea frățenească, zicând între altele, că dacă ne vom pune noi românii cu toții pentru de a elupta drepturile noastre, cetate mare ne vom face, pe care „nici porțile iadului nu o vor birui“. Vorbirea- prea frumoasă a fost răsplătită cu urale frenetice: Să trăiască dl Aurel (lui poporul așa-i zice) să dea Dumnezeu, ca la viitoarele alegeri, să-l putem vede pus în fruntea noastră.

Președintele apoi luând în considerare vremea înaintată, mulțumind oaspeților iubiți, pentru că n'a pregetat nici o osteneală, pentru de a se prezenta în sânul poporului, — încheie adunarea. Urale nesfârșite. Și așa s'a terminat adunarea populară din Săcădat.

Nu știu taina, ce zace în inima nimănuia. Știu însă atâta, poporul nostru, — eel ăst dela noi din Bihor, — e o turmă supusă, bună de muls, umilită de asupririle și loviturile străinilor, e ca omul bătut cu oasele frunte. Conștiința națională e pe calea amorțelii.

Rândurile noastre, pluta noastră socială stă despăcată de către străini.

Avem mare nevoie de o reculegere națională. Mai mult ca ori și când, trebuie să ne punem la încercare puterea de reparare.

Noi, paznicii luminii, trebuie să le aprindem schinteia nădejdiei. Oastea frântă de dușmani, imprăștiată în noaptea întunecată, nu trebuie să se dea răpusă, voinicii se caută prin întunec, să chiamo pe nume, își string rândurile rupte și în zori să arunce în luptă cu mai multă furie, pășind înainte spre biruință...

Lupta îmbrățișează și întărește sufletele. Trebuie să aprindem în sufletele lor, idea sfântă, la care să-i tresară inima și care să-i încălzească sufletul, ideea iubirii de neam și de lege. Și asta mai sigur și mai ușor prin adunări populare, prin coborârea inteligenței în mijlocul, în sânul poporului se poate ajuge.

Dovada cea mai frumoasă e însuflețirea poporului nostru din Săcădat și jur, de care întrebându-l cum e mulțumit cu adunarea, ni-a răspuns: „Domnișorule, noi zicem — să fie cu iertare, — că doară un inger să fi venit în mijlocul nostru, nu ne-ar fi putut spune mai bine

și mai frumos“. Iată, ce mulțumire, ce mângăiea sufletească și totuși inteligența noastră, — a altcum avem în număr așa de frumos în Oradea — nu știu din ce motive secrete, planuri mărești și neînțelese, nu se îndură de a se cobori în mijlocul poporului.

Au doară, nu-și permit așa mare încredere? au doară și ei îl consideră numai bun de tuns și de muls? Să nu dea Dumnezeu! Nu-și pot închipui cauza.

Deși după puțină oboseală, ce și-ar permite răsplata ar fi cât se poate de mare. Din poporul aproape amorțit, ar răsări vârstare vigoroasă, cari ar deveni razămul, stâlpul puternic al ideii iubirii de neam, s'ar prefăce în cetatea cea mai puternică, pe care nici porțile iadului nu ar birui-o. Eu așa cred că mai mare răsplată nu se poate aștepta. La muncă deci, poporul ne așteaptă cu brațele și sufletul deschis. Rândul e al inteligenței n'are de cât să-și facă datoria. La proxima adunare să ne vedem mai număroși.

Săcădatana

Bebel despre politica maghiară

Dr. Leopold Kreutzer, președintele opoziției clujene a întrebare în o epistolă pe Augustin Bebel, căpetenia socialiștilor din Germania de aproabă ținuta partidei social-democrate din Ungaria, care luptă împotriva tovarășiei politice din dietă.

Bebel a răspuns:

Berlin la 12 Noemvrie 1905.

Prea onorate domnule!

La întrebare deschisă se da răspuns deschis. Parlamentul maghiar nu reprezintă națiunea maghiară, cu atât mai puțin reprezintă naționalitățile conlocuitoare în Ungaria, care de mai mulți secolii aparțin popoarelor locuitoare pe pământ maghiar, cu toate că nu fac parte din națiunea maghiară. Parlamentul maghiar nu este reprezentanța poporului maghiar, ci reprezentanța claselor dominante în Ungaria, a nobilimii, a proprietarilor mari, a clerului și a burjoaziei. În urma sistemului electoral reacționar de azi și în urma presiunii oticioase, ce s'a dovedit la alegeri, cea mai însemnată parte a poporului maghiar, nu e în stare ca să-și aleagă deputați pentru parlamentul maghiar. Celelalte naționalități din țară însă deși trebuie să-și împlinescă datoria către stat și miliție, sunt lipsite de posibilitatea, ca interesele lor să fie reprezentate în parlament prin deputați. Acel parlament, care este așezat pe astfel de temelii, nu este îndreptățit, ca să vorbească și să funcționeze în numele poporului. Și dacă un atare parlament să ferește — precum de ani îndelungați și parlamentul dv.-tră face și verosimil așa vrea să facă și pe viitor — ca să primească votul universal direct egal și secret, ca bază la alegerile electorale, atunci acel parlament merită, ca să fie șters cu ori și ce instrumente. Situația de drept a unui atare parlament e o situație usurpată, și usurparea fie ori cât de veche nu poate fi izvor de drept. Prin urmare găsesc foarte cu cale, că tovarășii noștri din Ungaria iau poziție contrară parlamentului și votul universal direct, egal și secret să-l primească de acolo, de unde-l pot să-l primească... Și nu zăbovesc a declara, că subscriu, întreaga judecată, ce o are Fejérváry, ministrul prezident al d-voastre despre sterilitatea și lipsa de ori-ce idei a parlamentului.

Doresc să-și poată îndeplini programul, ce are să facă din Ungaria stat modern, ceea-ce despre Ungaria de azi nu se poate afirma.

Cu deosebită stimă

Bebel.

Fie-cine trebuie să recunoască adevărul vorbelor vestitului șef al zecilor milioane de socialiști germani. Concedem, ce scrie „Budapesti Hirlap“, că a știut de mai înainte acestea și ne pare bine, că recunoaște, că-s drepte. De ce nu urgentează însă realizarea lor?

Din străinătate.

Revoluția Finlandeză. În vreme, ce la Petersburg mai este încă îndoiială dacă trebuie să se facă concesii sau să se reprime revoluția, nu s'a ales încă între acele două sisteme acel lui Trepow sau al lui Witte, Finlandezii pro- de o criză pentru a face revoluțiunea lor per- mală.

De curând, au somat pe prințul Obolensky, guvernatorul general și pe toți funcționarii ruși să demisioneze și să dispară. Acest ordin a fost executat îndată și se poate spune, că astăzi le- turile politice între Rusia și Marele Ducat al Finlandei sunt rupte.

Țarul Nicolae II. cu drept cuvânt spunea în manifestul său dela 30 Octomvrie: „Din agi- unea actuală poate să iasă dezorganizarea țării și amenințări pentru integritatea și uni- tea imperiului nostru“. Dar aceste temeri s'au avverit mai repede de sigur, de cât credea el. Greutățile raso-finlandeze rezultă din firea erurilor.

Doar conflictul a fost provocat de politica rusificare aplicată de Alexandru al III-lea la toate provinciile străine, cari dela Baltica până la Caucaz, încoanjă Rusia cu un cerc nerusesc. Statul dela Frederikshann, trecând Finlanda sub dominațiunea suedeză sub dominațiunea rusească, asigurase Finlandezilor deplină autori- tate. Declarațiunea imperială dela 27 Martie confirmase „religiunea și legile fundamen- tale țării, ca și privilegiile și drepturile, de se bucură fiecare din clasele marelui-ducăt special și toți locuitorii în general, în virtutea constituțiunii sale“. Se înțelege, că în loc de un regim privilegiat, la adăpostul căruia se învoalță în chip strălucit, Finlanda n'a putut primi de bună voie metoda rusificatoare. Aceasta era inevitabilă.

Această luptă a luat o reformă foarte vie în 1890 încoace și încă și mai mult dela 1896. Prin care timp de cincisprezece ani manifestat sub diferiți guvernatori, voința de a pune în sfârșit stăreii, ge care Rușii o numeau privilegiu abuziv iar Finlandezii un drept egal, sunt următoarele:

Crearea liceelor rusești în Finlanda; limba rusească în funcțiunile oficiale; suprimarea colu- lui special al afacerilor finlandeze cu sediul la Petersburg; unificarea serviciilor poștale; cur- bitor obligator al rublei de hârtie; crearea unui corp de armată rusească în Finlanda; ucazul care se afirmă dreptul împăratului mare duce al legifera singur asupra chestiunilor, cari in- tereză în același timp și marele ducăt și su- verena batalionului finlandez de gardă.

Din aceste acte, evident contra voinței lui Alexandru I. de a face din Finlanda, după vorba Speranski, nu o provincie rusească, ci un teritoriu deosebit sub suzeranitatea rusă, cel mai re- zultat a fost manifestul imperial dela 15 Febru- 1899. S'a produs atunci manifestațiunea or- ganoze. S'a organizat o manifestațiune, care avea să se ducă la Nicolae II. și să-i spună: „Nu, că ai proclamat, față de întreaga omenire, că țara trebuie să respecte dreptul. Ori dreptul al popor mic este tot așa de sfânt ca și cel al celui mai mari națiuni“. Dar țara a refuzat să se bucură pe delegați și generalul Bobrikof a însărcinat să accentueze, departe de a o rusifica, rusificarea mai cu seamă din punct de ve- militar.

Atunci recruții emigrară și la această miș- se răspunse cu măsuri de excepțiune: su- rarea ziarelor, închiderea școalelor, interzi- întrunirilor, expulzarea profesorilor și a pențelor, arestări arbitrare. Finlandezii so- ul, că sunt puși afară din lege, începură la al lor revoluțiunea. Generalul Bobrif a fost at în Iunie 1904. Apoi veni rândul procu- al Senatului Johansen. Omorătorul genera- Eugen Schaumann, își sbură creerii ca să de ori ce urmărire, dar tatăl său fu totuși it. În buzurarul său să găsi o scrisoare ar, în care spunea: „De oarece nu era perspectiva, nici de a face să ajungă până estatea voastră o expunere adevărată a el, nici de a se rechema Bobrikof, nu ră- de cât de a-l pune pe acesta în neputință face rău, recurgând la legitima apărare. ul este violent, dar nu ese altul“.

La 31 Decemvrie 1904, statele Finlandei ară țarului mare duce o petiție. Finlandezii

reaminteau garanția dată Constituțiunei finan- deze de țarul Alexandru I. și violarea acestei constituții de manifestul din 1899. Apoi enunțau măsurile necesare la restabilirea ordinii în ma- rele ducăt; suspendarea aplecării ordonanței din 1901 relativă la serviciul militar personal și ab- rogarea ordonanței din 1903 relativă la gendar- merie și polițe, și aceleia din 1902 relativă la drepturile funcționarilor; modificarea manifestului din 1900 pentru a reda limbilor finlandeze și suedeze locurile ce li-se cuvin; în general re- vizuirea ordonanțelor contrare constituțiunei fin- lande și reforma abuzurilor administrative.

Plenipotențiarii conchideau:

„Poporul finlandez n'a cătat nici-odată avan- tagii speciale în determinul Rusiei, nici n'a ridi- cat pretențiuni tinzând a slăbi legătura politică cu imperiul Rusiei. Chiar momentul de față nu cere altceva decât ceea ce i-a fost solemn garan- tat: menținerea legilor Finlandei“.

Ori-cât de moderată a fost forma acestui document, el n'a provocat apropierea pe care o nădăjduiau autorii lui. Cu totul dimpotrivă, prin- țui Obelensky care, urmând generalului Bobrikof, adoptase o atitudine extrem de moderată și cur- tenitoare, se întoarse încetul cu încetul la me- toda represivă.

Tentativa de ucidere contra d-lui Miasojed- dof, guvernatorul Viborgului, complotul descoperit la începutul lui Martie, care tindea să orga- nizeze o insurecțiune la Helsingfors, manifestația populară, care avu loc în acest oraș în August, atentatul dela Tavastehus contra guvernatorului general, fură tot atâtea argumente în favorul noiei metode.

Această ruptură, gravă în ea însăși, este de o rea prevestire. Imperiul rusesc este astfel constituit încât ori-ce criză politică poate să de- termine repercusiuni naționale. Rușii — din Ru- sia-mare, cei din Rusia-mică, Germanii, Tătarii, Evreii, Armenii Lithaunienii, Polonezii, pe care-i unesc o legătură administrativă, vor găsi oare, în răperea acestei legături, privilegiul de a-și aduce aminte de origina lor? Și după agitația națională, nu vor urma sciziuni etnice? Este o întrebare ce este imposibil să nu fie pusă — de oare ce in- suși țarul a pus-o cel dintâiu în manifestul său — și căreia evenimentele din Finlanda îi dau o neliniștitoare precauțiune.

De peste săptămână.

— **Reserviștii cu serviciu activ de opt săptămâni chemați la arme.** În urma neasentărilor din ast-an țara este nevoită a face serviciu militar cu rezerviștii, cari acum în aceste timpuri grele, când anii au fost neroditori, vor trebui să-și părăsească căminul și mulți să-și lase familii fără bucată de pâine.

E din cale afară supărăcioasă și aceea hotărâre a superiorității militare, în urma căreia soldații, cari în Ianuarie împlinesc cei trei ani de serviciu, vor fi reținuți pe mai departe.

Reserviștii se vor înfățișa înaintea su- priorității militare în Decemvrie 27.

— **Noul rege al Norvegiei.** Din Cristiana se telegrafează, că numele noului rege e Carol V-lea. În consiliul ținut azi la ministrul de es- terne s'au stabilit emblemele regale; — pe un câmp roșu un leu de aur.

— **Apropierea vaticannului.** Pentru prima oară dela anexarea Romei, școalele catolice se- cundare dela Sant-Apolinario, în Italia, au sărbă- torit aniversarea nașterii regelui Italiei.

Unii văd în aceasta un semn al viitoareii probabile împăcări între Vatican și Quirinal.

— **Moștenitorul de tron al Bel- giei.** Moștenitorul tronului Belgiei Filip a murit ieri în Brüksella. A fost în etate de 63 ani, cu politica nu s-a ocupat, trăia numai pentru artă și literatură. Urmașul său va fi principele Albert.

— **În timp de iarnă.** Poporul nostru deși este popor cu puțină carte, este totuși un popor, care bucuros primește sfaturile conducătorilor săi. E o mângâiere sufletească pentru el, când aude dela preotul sau învă- țatorul său vorbe, ce spun mult despre mersul treburilor din țară.

E păcatul vremii însă, că nu putem să avem în tot satul preot și învățător, care pururea să vină în atingere cu poporul. Acum trecem în iarnă, poporul este mai puțin ocupat cu lucrul dela câmp. Săriile sunt lungi și sunt foarte potrivite, ca cu popo- rul să se facă școală. Este o datorie a con- ducătorilor, ca acestui popor cu puțină carte să-i arate calea pe care trebuie să umble ca cetățeni a unei țări, ce în timpurile de față pentru noi e mășteră.

În părțile Bihorului îndeosebi stările au o înfățișare tristă. Poporul n'are cunoștință despre datorințele sale de cetățean, nu-și cunoaște drepturile sale. La alegeri ușor sunt săduși de vorbele fără de înțeles a unor indivizi, cari numai ca să poată pune mâna pe un mandat, recurg la ori și ce mij- loace.

Poporul român din Bihor are multă trebuință, de a se face stăpân pe drepturile sale. Și în fața evenimentelor ce ne așteaptă nu putem să stăm nepregătiți. Preoții și în- vățătorii în timpul de iarnă să cheme poporul la sfaturi și să facă cu el școală politică, ce să-l lumineze și să-l pregătească de pe acum ca la viitoarele alegeri și în Bihor să se ducă la isbândă steagul național.

— **Nou deputat naționalist.** În 17 Noembrie a fost alegeri de deputat dietal în Titel. Au fost doi candidați: Dimitrie Musiczky cu program național și Iovanovici, independist. Alegerea s'a început dimineața la 8 oare și a decurs în cea mai mare rânduială.

Musiczky a fost ales cu o majoritate de 481 voturi față de contrarul său, care n-a întrunit de tot numai 161 voturi.

Trăiască noul deputat!

— **Omor îngrozitor în Miniș.** Omor îngrozitor s'a petrecut în Miniș în 21 No- emvrie. Kende Vilmos, proprietar și comer- ciant de acolo, a fost împușcat prin fereas- tră noaptea, când dormea. Kende se bucura de o mare popularitate. Nu se știe cine e ncigașul, nici pricina omorului, dar se dă cu socoteală că e la mijloc o resbunare: omorul l-a putut săvârși fără îndoiială, nu- mai acela care cunoaște bine casa lui Kende se bănuiește, că făptuitorul ar fi Mitru Ardelean, pândarul lui Kende. L-au deținut gendarmii, au examinat pușca lui dar n-au aflat urmă, ca el în noaptea aceea să fi pușcat.

După alte versiuni însă se crede, că l-ar fi împușcat un țăran de acolo, de oare-ce s'a adevărit, că are relațiuni de dragoste cu muerea lui.

Kende avea 33 de ani, om de statură mică necăsătorit. E interesant că și vara și iarna dormea cu ferestrele deschise, și numai în ast an a pus ferestrele la chilia sa de dormit. Studiile și le-a făcut în Arad și Budapesta.

Inmormântarea va fi azi în Miniș.

— **Paroh nou pentru parohia gr-or. sâr- bească din Arad-Gai.** Duminecă s'a făcut ale- gere de paroh pentru parohia gr-or. sârbească din Arad-Gai. Alegerea a fost condusă de Dr. Zsupánszky, protopop în Arad. Au fost trei candidați, dintre cari Carol Adamovici a întru- nit 19 voturi, Nicolici 6, iar Vuici 3. Adamo- vici întrunind majoritatea voturilor este noul paroh.

— **Membrii congresuali.** În cercul electoral Sighișoara (archidieceasă) a fost ales cu 1420 voturi dl Dr Romul Z. Boiu proprietar în Sibiu.

— **Alegerea de președinte la Academia maghiară.** Membrii Academiei maghiare au ținut Joi d. a. un conviticol intim, în care s'au înțeles asupra elegerei de președinte, care va avea loc la 27 l. c. Se vorbește mai ales despre două candidați serioși și anume fostul ministru de culte Dr. Albert Berzevicy și custodele de coroană baronul Radvanszky.

— **Viitorul nemuritor al Academiei franceze.** Academia franceză, va alege zilele acestea un membru, în locul defunctului Heredia. Cele mai multe șanse le are Maurice Barrés.

— **Cununie.** Dșoara Marica Cosma și dl Ioan Cigariga, își vor celebra cununia Duminecă, în 26 Noembrie n. a. crt., la orele 5 p. m. în sfânta biserică gr.-or. rom. din Beiuș.

Multe felicitări!

— **Logodnă.** Amabila d-șoară Lucreția Murășan și inginerul Traian Păscuțiu s'au logodit în Beiuș.

Sincerile noastre felicitări.

— **În atențiunea miresei!** Trusouri cu mult gust, recomandă în diferite prețuri firma de pânzării și rufării Heim I. Arad, piața Libertății 20 (palatul contelui Nádasdy).

— **Din dascăl — ministru.** Aceasta s'a întâmplat de curind în Suedia, dl Berg din simplu dascăl ajuns să fie ministru al instrucției publice.

— **Invitare.** Tinerimea aradană împreună cu un comitet de domșoare vă roagă să binevoiți a lua parte la *serata musicală cu dans*, ce se va ține Duminică 26 Noembrie (st. n.) 1905 în sala dela „Ipartestület”. Cu care ocazie vor da binevoitorul concurs d-șoara Marioara Dogée la piano și tenoristul Ștefănescu, care avu mare succes în opera „Moș Ciocârlan”, reprezentată cu ocazia expoziției dela Sibiu. Începutul la orele 8 seara. În timpul dansului diferite surprize. Mare bătae cu confeti. Poșta în bal pe cărți poștale ilustrate. La finea dansului mare cotillion. Se va alege prin vot regina balului, care va primi frumoș suvenir. Prețul de intrare pentru o persoană 2 coroane, un bilet de familie din 4 persoane 6 coroane. Biletele se vând la domnul Simțion și seara la casă.

Programa: 1. „Flotow”. Romanța din opera Marta; 2. „Vasiliu”. Te-am așteptat „Serenada”; 3. „G. Ștefănescu”. Cântecul fluerășului; tenorist Ștefănescu. 4. „Karrasz”. „Ilustrația Română”. Solo-piano; d-șoara Dogée. 5. „Mascagno”. „Cavaleria Rusticană”. Siciliana; 6. Tenorist Ștefănescu. Doina din Bănat; tenorist Ștefănescu. G. Profesor Elineșcu. Scena pastorală; d-șoara Dogée. 8. G. Ștefănescu. „Măndruliță de la munte”; 9. Adan. De ași fi rege; 10. Doina din opera „Moș Ciocârlan”; tenorist Ștefănescu. — După programă urmează dans.

Sunt rugați toate acelea familii, cari din eroare n'au primit invitați, a se considera de invitați. Studentimea (și teologii) va avea preț redus de 1 coroană.

— **Conjurație contra Țarului.** Petersburg 18 Noembrie. Poliția a deținut pe mai mulți înși între ei oameni cu poziție înaltă, de oare-ce s-a dovedit, că este vorba de o conjurație contra Țarului, a cărei scop era să facă atentat contra Țarului și a altor membri din familia domnitoare.

— **Biserică gr.-cat. maghiară în Mișcolț.** Din Mișcolț se telegrafează, că nu de mult în interesul maghiarismului s'a întemeiat o biserică gr.-cat. cu limbă de serviciu maghiară. Pentru acea biserică Vályi, episcopul din Eperjes a denumit de preot pe Andor Sirilla, care a și fost instalat de cătră Bojkovics, protopop în Böke-restur. Instalarea a fost premeară de o liturgie săvârșită în limba maghiară în biserică minorităților, care cu aceasta ocaziune a fost tixită de public ales, de față era și episcopul Zelenka. Vályi a trimis o pastorală în care salută pe noul ales.

— **O nouă prigonire contra tricolorului național.** Ni se serie:

Din incidentul adunării populare ținute în fața comunei Costeiu, în care au participat

și deputații Russu Șirianu și Dr. Aurel Novac întreg poporul din sat era în haine de sărbătoare — și precum mândrul nostru costum național își are ca parte întregitoare colorile roșu-galben-vânt, — așa și de astă dată tricolorul roșu-galbe-vânt se pute vedea din belșug — spre însulețirea generală, și spre a servi ca postav roșu în ochii notarului local Leutner.

Acest domn notar, de altfel pacinic dar cam confuz în daraverile zilnice a crezut de bine nimerit momentul, ca prin o atare sforțare să se însinue în grația celor cari nu consideră virtuțile adevărate patriotice, creștinești, ci cele cari transpiră din a teroriza și a lovi cu picioarele în cele mai naturale drepturi ale cetățenilor.

Astfel deci a poruncit gendarmilor să însinue pe cei cu tricolor.

Porunca s'a împlinit și săptămâna viitoare o să vedem căți-va flăcăi și fete din Coșteiu în fața justiției maghiare.

— **Polonia încă nu i pierdută.** Senkiewicz, cel mai mare scriitor polon, cu aceste vorbe își mângâie poporul său, stând înaintea statuei lui Mieczkiewicz, cel mai mare și mai renumit luptător polon. E un secol și jumătate, de când trei domnitori puternici au șters Polonia din harta Europei. De atunci acest popor este numai o națiune etnică, dar în inimile acelor, cari cred însă în Provedința divină, astfel se înfățișează ca simbolul suferinței și a neînfrântei credinți față de trecut. Înainte de aceasta cu câteva zile ni-se părea, că asupra Poloniei au strălucit raze de lumină, ca și când după mulți ani de robie, ar fi sosit ziua mult așteptată, când vulturul alb de nou poate, să-și întindă aripile peste întreaga Polonia.

O demonstrație patriotică, ce s'a petrecut în Varșovia, a deșteptat în Senkiewicz credința de a esclama „Polonia încă nu i pierdută!”

Când Țarul a făgăduit constituție poporului său, nimeni n'a crezut, ca popoul dela Vistula, să nu-și redobândească cel puțin în parte independența sa națională. Se va alcătui Polonia Ru-sească, ca provincie autonomă, cum este Galizia în sinul Imperiului Austriac. Dar elipele nădejdei și bucuriei au fost de o scurtă durată, căci ucuzul Țarului spune la înțeles, că toate popoarele vor dobândi libertate și drepturi, numai poporul polon nu.

Acest ucuz însă nu-și are buna în gândul rușilor anti-poloni, ci în influința prusiană.

— **Asasinii regelui Sârbiei.** Afacerea asasinilor regelui Sârbiei e pe sfârșite. Numai Damian Popovici face pedeci. E lucru hotărât însă, că oficerii complici la asasinare, își vor înainta recursurile de pensionare și în schimb vor primi posturi publice foarte grase. Indată ce ofițerii își vor da dimisiunea, guvernul va denumi noi atașai pentru Austro-Ungaria, Rusia, Germania. Dintre 48 oficerii asasinii numai trei nu s'au învoit încă să mărturisească împlinirea faptelor prin ei.

— **Poet polon ajuns martirul revoluției.** Între luptătorii revoluționari, cari au fost hârcuiți în zilele trecute la Varșovia, se afla și Sosevski, care este unul dintre cei mai renumiți romanieri. El s' a fost opt-spre-zece ani exilat în părțile cele mai sălbatice răsăritene a Siberiei. În ultimele zile a luptat în rîndul celor dintăiu viteji sociali-democrați. A făcut un apel foarte călduros cătră poporul polon, care apel a apărut în o foaie polonă. Acest apel a fost motivul, ce a servit de bază la punerea în robie a marelui poet.

— **A înebunit de beaură.** Se serie din Magyar-Ujhely, că Marton Schneider, băcan acolo, a înebunit de multă beaură și a sărit în fluviul Morva. I-au sărit în ajutor, dar valurile apoi n'au putut mântui, decât corpul fără suflet, a nefericitului.

— **Jidovi infami.** Soția unui muncitor cu mâni încrucisate și cu lacrimi în ochi s'a adresat cătră un polițist din renumita capitală a țării noastre, care stătea în colțul străzii Podmaniczky. Femeia se jeluia, că soțul ei, care lucra în depozitul de cărbune a firmei milionarului Guttman, în toată sara vine beat acasă, iar până când nu lucra acolo se purta ca omul cel mai cinstit. Bărbatul după ce s'a trezit, a mărturisit, că nu el poartă vina, căci îl plătesc și pe el ca pe altii. S'a adevărit adevă că un oare caz Grósz, care lucra de asemenea acolo,

duce pe fiecare zi 60 litre rachiu, și-l da pe credit muncitorilor, astfel că muncitorii nu pot face nici o agoniseală.

— **Tribunalul din Budapesta a condamnat** la trei luni închisoare pe tipograful Adolf Sz. care într'o scrisoare adresată primului procuror a insultat pe împărat.

— **Înălțimea valurilor mării.** Despre această interesantă chestiune fiecarește o revistă engleză de specialitate. Se zice acolo, că oamenii nu știu de cum nu vreau să creadă, că valurile mării un orî sunt înalte cât un „munte, or cât un tur”. Firește asta e o prostie, fiindcă cel mai strâș vînt nu poate ridica valul mai mult, de 50 picioare peste suprafața mării. Înălțimea valurilor fiind cea mai mare furtună, nu poate mai mare de 12 picioare iar 50 picioare e înălțimea cea mai mare, ce se poate agiuge. La gîmea în cazul cel mai bun 600 picioare.

— **Deputat care nu știe să eugete.** Valhe, deputat italian înainte de aceasta cu 10 ani i-s'a împlăntat o nenorocire, cu ocazia unei catastrofe de tren: deputatul a intentat proces contra societății căilor ferate, cerând o despăgubire de 250.000 lire. Procesul și-l bazează următoarele: în urma nenorocirii, acum nu știu să judece. Dacă și azi sunt deputat am mulțumesc numai bunătații alegătorilor mei. În vorbiri, și acele care le țin le fac prin a Judecătoria a hotărît 75.000 lire pentru deputat care nu mai știe să eugete.

— **Un scriitor notarial,** cu pre îndelungată caută aplicare în o cancelarie notarială. Adresa: Notariatul din Mădăraș (Magyarádi Körjegyzőség)

PETRECEREA de DUMINECĂ

Duminecă seara se va face în sala la „Ipartestület” din Arad petrecere preunată cu dans și cântări aranjată de tinerimea noastră inteligentă.

Cum în toamna aceasta nu a fost petrecere în Arad, după toate semnele numai inteligența din loc, dar și din întreg comitatul își va da întâlnire la această petrecere, care astfel promite a fi dintre cele mai succese. Vor grăbi să vină toți cu ei mai osebit, cu cât vor avea prilej să se culte și pe tenoristul N. Ștefănescu, artist care astă vară a fermecat la Sibiu, în „Moș Ciocârlan”, Româniimea din patru unghii. D-sa va executa un bogat program, după cum vom avea prilejul să admirăm și pe tațiunile la pian ale d-rei Marioara Dogée care va da binevoitorul concurs.

S'au luat toate măsurile ca petrecerea să aibă cel mai desăvârșit succes.

Mărturisiri.

— Martirul. —

În geana lacrimi îmi framânt și din poezie minții gândul meu departe zboară... departe geamul cât un pumn a unei colibe dărăpănate. Aici își străgănuște ziua morții un moșneg răsit de prietenii săi sinceri, de cei, cari pe vremea erau tovarășii lui de luptă, credincioși și varași în bine și în rău...

A fost odată și el ridicat în slavă pe cînstea făcută neamului său. Dar oamenii nu sunt numai albi sau negri, sunt ei și suri... cari nu pot suferi isbânda deapropelului său... A suri... pe vremuri erau prietenii lui cei... și din dragostea lor a trăit multă vreme în viața iar acum departe de șgomotul acestor lucruri atât de sure...!

În geana lacrimi îmi framânt, căci văd respăta... unei munci cînstite...!

dat fete tinere un prolog, poezii cu strict caracter polonez, cari au produs o colosală însuflețire publică asistentă.

Sâmbătă în 28 Oct. am făcut o plimbare prin Lucrătorii greviști au reaturnat tramvaiul din Lesuo și apoi l-au aprins cu petrol. De aici s-a îndreptat trăsura către strada numită de la tot locul comunică încă trăsuri deschise, pe care o rece și plouă. societatea de tren s-a răfria, că vor sparge greviștii ferestrele trăsurilor închise. Dacă situația aceasta are să ducă la multe, de unde o să-l încredințăm munițiune, comunică întregă, e împedecată, iar din jurime nime nu cotează să s'apropie? Această întrebare i am pus-o unui prieten poton, în cadrul societate am petrecut ziua. Afară din oraș am primit răspuns: „Greviștii au brulăria lor, acolo se face multă vreme păbe, și altceva nu le trece prin cap. Bani încă au, plătesc cu toții de luni în urmă în casa de grevă: vezi acel om acolo: e un om modest, care lucrează numai cu 5 ucenici. Acesta a dat într-o lună 250 ruble“.

„Și dacă nu dădea“, am întrebat eu modest, „într-o zi între ruine zace un fabricant avut, care a dat așa, când lucrătorii lui au venit să-l ceară: „Așa au pățit, cei cari nu voiau să dea““.

Întorcându-mă mi-am luat drumul prin partea de oțet. Cete de oameni, viață și disconfort, căci au agitat contra poporului au fost în Varșovia nu se poate întâmpla aceia ce s-a dus în strășit în Rusia Sudaică. Aici sunt puțini oțetii. Într-o 850 mii locuitori ai Varșoviei 250 mii sunt oțetii, cari au dat dovezi, că în lipsă sunt curajoși și știu să lupte. Până în celelalte părți domnește disordine și agitație, aici totul e liniștit. Afară de celelalte amintite în ziua de Sâmbătă, și ar fi fost rău de ar fi conturbat această liniște. Bărbații așa în case înarmați, și sigur n'ar fi primit lucrătorii așa ca mai înainte!

Târziu după-amiază a sosit știrea războiului. O bucurie generală s'a răspândit, care nu mai voia să se treze, străinii unul cu altul se îmbrățișau, bucuria era foarte mare, chiar și miliția și ofițerii au luat parte la această însuflețire generală. Aceasta era cu atât mai ciudat că în Varșovia între civili și militari nu prea erau prietenești relațiile. Nici polițistii nu se putea zări, cu toate că cântărea ar fi fost bine să liniștească poporul agitat, erau cu totul în estaz și ascultau cu plăcere cântecurile agitatorilor, cari trăgeau la îndoială uci și strigau, într-una că ar fi sosit timpul, ca poporul să i-a în mână conducerea țării.

— Regele Alfonso și balonul. Despre un proces acru zărele din Madrid. Nu de

mult facuse regele Alfonso excursie cu automobilul și găsi pe câmp un balon părăsit: Tinerul rege cu o nespusă curiozitate a sărit în balon și a rugat pe un ofițer să-l pornească. Un alt ofițer însă de care era însoțit regele, prevăzând urmările acestei glume negândite a regelui a tăiat cu sabia mătasa balonului. Gazul s'a vărsat numai de cât și regele întâiu s'a supărat foc, pe urmă însă a prevăzut și el ce fără senz ar fi fost această încercare cu balonul. Proprietarul balonului însă seniorul Fernando Duaro a pornit proces contra regelui și cere 40.000 coroane despăgubire. Se așteaptă cu mare interes mersul procesului.

— Școala română în Constantinople. Guvernul român a înființat în cartierul european „Perar“ din Constantinople o școală primară, care s'a deschis cu începerea anului școlar 1905-6. Școala numără până acum la 105 băieți și fetițe de prin suburbiile Constantinopolului. Spre a le ușura elevilor, cari locuiesc de parte de școală, cercetarea școlii, a înființat guvernul român și o cantină școlară. Conducerea acestei școli s'a prelat d-lui Iancu D. Hondrosson cu un personal didactic constând din 5 persoane Școala aceasta este o binefacere pentru Aromânii din Constantinople, cari numără peste 1000 familii.

— Mare nenorocire pe mare. Țara noastră, e țara țărănilor, cari duc o viață destul de grea și de rea. De aceea pentru aș putea câștiga pâinea de toate zilele, părăsesc vatra părintească, părăsesc familia și se duc în țări depărtate, mai ales în America. Și nu știu bieții, că ei se joacă cu viața, nu știu ce poate să-i aștepte în lungul drum, pe care se duc. Se duc, dar numai bunul Dumnezeu știe mai reîntoarce-se-vor sau nu iarăși la vatra lor. Drumul până în America e împreunat cu multe primejdii. Naile de pe mare în toată vremea, pot fi așteptate la vânturi mari, în urma cărora marea ridicând valuri puternice, călătorii numai bunului D-zeu au să mulțumească, dacă scapă cu viața.

Iată ce s'a întâmplat de curând. O corabie engleză plină cu călători, cari aveau să plece în America, a fost ajunsă de mare vifor în canalul La Manche. Fiind și ceață corabia n'a știut încotro să-și îndrepte mersul, a ajuns prin urmare în un loc primej-

dios, unde s'a cufundat cu totul, și din cet 123 de călători n'au scăpat cu viață numai cinci. Din o telegramă cetim următoarele:

Saint-Servan 20 Nov. Călătorii de pe vaporul *Hilda* dormind n'au avut vreme, ca să se trezească și să scape cu luntrele sosite în ajutor. Cu toate acestea două luni au putut să întindă puțin ajutor. Una a mântuit *cinci oameni*, iar cealaltă la S.-Kast au găsit cadavrele a lor 13 călători. Numele mortilor nu se știe.

Dragi Români, când ne sosesc vestea despre astfel de întâmplări, nu putem să vă dăm alt sfat, decât să stați la vetrele voastre fie pâinea cât de rea.

— Muzeul—Andersen. În Dania astăzi se va sărbători a suta aniversare a celui mai mare povestitor a nemuritorului Andersen. Cu acest prileg! Odese, orașul natal a poetului, voeste să-și ridice întru aducere aminte un muzeu. Spre acest scop au renovat casa, în care s'a născut poetul și acolo au așezat relicviile lui Andersen. Muzeul va fi întocmit de un învățător cu numele Brix, care de timp îndelungat strânge lucruri referitoare la Andersen. Acum strânge manuscriptele, epistolele private și apoi diferitele ediții a opeselor lui după aceea va așeza masa de scris, penele de scris și patul lui bă și cilindrul și umbrela lui încă vor fi așezate acolo. Brix se adresează către toți bărbații cari au ceva despre Andersen, să-i fie în ajutor.

— Întâmplările de pe străzile din Petersburg. Canalia din Petersburg se poartă foarte necuviincios față de dame. Întâmplarea următoare ne adeverește pe deplin aceasta. O frumoasă dascăliță se ducea în căruță spre Vassili Ostrovon.

De odată șapte perde-vară opresc căruța și apropiindu-se de dama de jumătate moartă o întrebă.

— Ești ijdancă?

— Nu.

— Atunci fă cruce?

Dascălița era creștină, deci a știut să-și facă cruce după cum se cuvine.

— Bine, acum toți te vom săruta.

Dascălița a fost nevoită a să supune poruncii.

— Așa acum tu ne sărută pe noi.

Și ea biata a trebuit să facă și aceasta, căci numai apoi au lăsat-o în pace.

rămas neîncercat de ea, ba cu leacuri, ba armece, ca să-l aducă pe băiat la mintea bună, sau să le schimbe gândul și inima țării moară.

S'a ținut baba — Smaranda mai mult de al morăresei, fiindcă eu morarul nu putea avea nimic. I-a trimis vorbă prin una prin: „Că să ferească D-zeu!“ „Că facem păcate!“ unde se face casă cu dragoste, acolo pune D-zeu mâna!“

Asta o știa și morăreasa, iar Florica ar fi putut s'o știe toată lumea, dar morarul nu vrea să știe; nu-l vorbă că nimenea, nici măcar de casei, nu i-au pomenit nimic.

N'a trecut însă o săptămână după logodna și moară s'a făcut vremea rea.

Și asta n'o făcuse decât morarul. Il sgâncea pe el ceva pe inimă. Fata i-s'a părut de așa vreme prea cam așa: prea tace și prea des pe iaz.

La drept vorbind el știa bine, ce are fată, dar nu-că știa ce nu poate avea. Iar dacă acum pus în gând să-i mai pomenească de feciorului Stirimin, apoi asta n'o făcea, ca să se legeagă cu ea, ci mai mult ca să pue capăt înțelegerii.

Vedea el ce fierbe în inima fetei și cum

într-o zi veni-se băiatul să macine, a întrebat-o după plecarea făcăului, dacă-i place omu ăsta.

— Place-mi, tată, dacă-ți place ție!“

Morarului îi părea rău de ceia-ce zisese. Și n'a mai îndrăsnit să zică nimic

A îndrăsnit însă morăreasa.

Acum nimeni n'a fost acolo ca să le vază cearta lor și cu toate astea aproape toți știau, ce a fost.

Că fata, când a văzut, că-i ține și masa o fărâmă de parte, a pus picioru-n prag: „Că nu și nu: tată, odată cu capu nu!“ — și că morăreasa ar fi pus ea căciula, și apoi să te ferească D-zeu, când s'o aprinde muierea!

Acum toată lumea nu le știe. Știe însă că în casa morarului n'a fost numai ceartă: „Tu, scorpie afurisită, în loc să dai fetei o povață bună mai rău o strici?...“

A avut ce a avut morarul cu baba lui, iar pe fată a lăsat-o să-și vadă de plâns; și a lăsat-o tocmai pentru-că-l durea acest plâns.

Și dacă în lume s'arată hotărât și mulțumit de isprava, ce făcuse cu ai Stiriminoștilor apoi în sufletul lui acum nu mai avea nici o hotărâre.

În schimb baba lui era și acum foarte

hotărâtă, fata și mai hotărâtă, iar Sivu aștepta și el să se hotărească.

Nică — morarul n'a mai așteptat nimic și de voe nevoe s'a hotărât.

Și iată un al doilea țârg făcut, nu-i vorbă, că pe asta l-au dus pe urmă la bun sfârșit.

Acum și Sivu se deschisese la suflet și lumea zicea cu drept cuvânt că băiatul văduvii Berebenciului e om în toată firea.

Ai casierului spunea la toți cu manie, că morarul e un prost și le pare bine că nu s'au înrudit cu el.

Lumea din sat însă nu-l credea prost pe morar, și asta o știa din priceperea lui într-ale morăriei.

Dar totuși, după-ce s'au trecut toate, își spunea așa în taină, că Nică-morarul n'ar mai fi în toată firea de când cu măritișul fetei.

Romulus Cioflec.

CUGETĂRI.

Nu este erou mare, și învingători puternic, ca acela ce își poate învinge inima sa.

Omule carele nu știe ce e amorul se asemănă în parte cu Adam în raiu înainte de ce a păcătuit. Cercel.

ANCELRIA ARCHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Arad, Jozsef főherceg-ut. Nr. 1.

(Lângă banca „Victoria“.)

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificiile publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserică în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parochi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuite.

— **Necrolog.** Dela corespondentul nostru primim următorul anunț:

Românii iar au pierdut un bărbat vrednic din pleiada celor bătăni. Acest fruntaș român, carele de 2 ani ședea în retragere în Sibiu este adormitul Ignatie cav. de Iacobici, născut în Armeniș (Teregova, Bănat) la anul 1846. — În anul 1863 a fost primit la școala militară în Olmütz.

Deja în etate de 20 ani a luat parte la războiul cu Prusia. Și anume în același an la 20 Iunie la lupta întâmplată 3 Iulie la Königgrätz. A mai luptat cum unui brav român i-se cuvine la Piskupitz și Pojon.

Dar firul luptei lui cu aceasta nu s'a curmat. În 1882 e și el în contra revoluționarilor din Dalmația. În anul 1903 e pensionat la regimentul 2. staționat în Sibiu. A fost distins din partea M. Sale mai de multe ori, posedând 6 decorațiuni. A murit la 16, a fost îngropat la 18 l. c. cu o asistență convenită unui colonel. Intre cei cari l'au petrecut a fost de față bunul nostru arhitect I. P. S. Sa, comandantul corpului 12. Ex. Sa Gaudernack, divisionerul Ex. Sa Schaedler, brigadier inf. baron Planzer, brigadierii dela artilerie și cavalerie, corpul ofițerilor a regim. 2 sub conducerea dlui colonel Șandru, cât și reprezentanții celorlalte regimente staționate aici. Am mai observat membrii corpului auditorial, sub conducerea dlui Obsthaut Dr. Emil Kostke. Afară de aceea public numeros.

Înmormântarea a fost săvârșită de dl capelan militar Dr. Virgil Cioban, cu convenita solemnitate. Eșr răspunsurile le-a executat corul teologic dela seminarul Andreian.

Fie-i țărâna ușoară și somnul lin!

— **Jidovii fug din Rusia.** Toate trenurile rusești aduc din Basarabia la Iași numeroase familii evreiești, cari fug de teama unor noi masacre.

Până acum s'au stabilit în Iași vre-o 40 de familii; aproape toate bogate. Printre ele sunt și 5 familii creștine anume: Schisko magistrat Kischenoff, Zdanovici funcționar superior la Kischenoff d-torul Mutschnic, cunoscutul milionar filantrop.

Multe din familiile sosite au intențiunea să plece la Berlin.

— **Mulțămită publică.** Rog pe toți domni cunoscuți, prieteni, și consăngenii din loc și depărtare, cari în persoană și în scris s'au grăbit a-și exprima condolența la nemărginita mea durere prin încetarea din viață a bunului, iubitelui și neuitatului meu soț și sprijin a primi pe această cale profunda mea mulțămită. — Toracul mare, 21 Noembrie 1905. Cu toată stima: Anastasia Tempea născ. Suciu.

— **Incendiu groaznic.** În 19 a lunei c. un groaznic incendiu a bătuit în orașul Glasgow din Anglia. Focul a erupit în al patrulea etaj la un hotel. Nainte de a se putea ajuta au murit 39 oameni în flacări. Ceialaltii 380 oaspeți au alergat în cămăși de noapte în stradă. În panica colosale ce s'a escat 32 persoane s'au rănii grav. Paguba materială nu e mare, că au stins focul repede. Focul s'a escat dintr'o țigaretă aprinsă.

— **Săpunul ca desinfectant.** Celebrul profesor din Munich, profesorul Nussbaum a arătat elevilor săi, că cel mai bun antiseptic a fost, este și va rămâne apa și săpunul.

Această convingere a lui Nussbaum a fost confirmată de experiențele făcute de francezul Rodet. Și acesta cunoaște puterea antiseptică a săpunului. Săpun (1 gram la sută de gr. apă) omorâ bacteriile puțin rezistente. Săpunul e la sută omorâ bacteriile fereii tifoide. Puterea ucigătoare a săpunului asupra microbilor depinde de temperatura apei, cu cât apa e mai caldă cu atât e mai bună.

Prin urmare spălarea mâinilor cu apă caldă și cu săpun e un mijloc excelent de desinfectare.

Bine înțeles, că dacă ne spălăm cu săpun și mai punem puțin sublimat sau puțin acid fenic, atunci puterea de desinfectare e și mai mare. De aceea e bine să vă spălați mâinile cât de des cu apă caldă și cu săpun. Veți fi fericiți de multe boli molipsitoare.

— **Mulțămită publică.** Petru Petriț faur artist în Babșa cu învoirea tatălui său Nicolae Petriț au făcut un feșnic de fer cu multă istețime artistică, în care ard zece lumini așezate în se-

micerc, care valorează 110 cor., pe sama mamei sale Floare Petriț, carea fiind o creștină foarte evlavioasă, pătrunsă de un simț nobil marinimos în ziua de rugă la 8/21 Septembrie 1905 a donat acest feșnic bisericii noastre gr.-or. rom. din Secaș. Pentru fapta aceasta nobilă și marinimoasă, primească și pe aceasta cale profunda mulțămită: rugând pe atotputernicul D-zeu, ca să-i primească aceasta jertfă în împărăția cerului, pentru ertarea păcatelor, și să-i răsplătească înzecit și înmuit din darurile sale cele bogate, să-i lungească firul vieții, ca împreună cu întreaga și onesta familie să trăiască mulți ani fericiți. Demetriu Morariu, preot.

— **Petreceere.** Reuniunea meseriașilor și economilor din A.-Julia invită cu toată onoarea la producțiunea teatrală împreună cu dans care se va arangia Sâmbătă în 25 Noembrie st. n. a. c. în sala cea mare dela hotelul Europa. Inceputul precis la 5 ore seara Ioan Teculescu, președinte. Dr. Camil Velican, vice-președinte. Ioan Pampu, secretar. Antoniu Cricovan casar. Ignat Sorza, controlor. Prețul de intrare: locul I 2 cor., locul II 1 cor. 60 fileri, locul III 1 cor. 20 fileri, locul de stat 80 fil. Bilete să vor procura în librăria dlui P. Schäser, ear seara la cassă. Venitul curut este destinat pentru „Cassa Reuniunei“. Sulprasolviri să vor primi cu mulțămită și cuita pe cale ziaristică.

Programa: I. Anecdote de Speranță predat de dl Simion Petraș. II. Surugiul de V. Alexandri predat de dl Traian Novac. III. Noi vrem pământ de G. Coșbuc predat de dl Dionisiu Dănilă. IV. Millo director sau mânia posturilor comedie cu cântece într'un act de V. Alexandri. Persoanele; Millo, director al teatrului național dl Traian Novac. Nenea Naie dl Dionisiu Dănilă, Lucșița, soția lui Naie d-șoara Mărioara German, Lina fca lor d-șoara Silvia Jeneșel, Tachi dl Zevedeu Dăian, Serviescu dl Sabin Mărginean, Ciupici dl Simion Petraș Ion, servul lui Naie dl George Rozor. Dans.

— **Mulțămită publică.** Următorii domni au binevoit a suprasolvi pentru elevii săraci la petrecerea împreună cu teatru și dans, ținută Duminică în 12-lea Noembrie st. n. 1905. F. Herz 11 cor.; G. Mișcoviți, notari 8 cor.; Dr. T. Malai, avocat 5 cor.; T. Miclea, protopresbiter 2 cor.; A. Popovici, preot 2 cor.; doamna R. Brodașchi, 2 cor.; N. Pincu, preot; N. Popovici, preot; T. Strizu, învățător; Dr. Verner, avocat; Dr. Faragó, avocat; R. Kerk, comerciant; N. Sinui, contabil; I. Bars, ofițiant; L. Tabac, lemnar; P. Vagner, comerciant, câte 1 cor.; D. Bojin 40 fil. Primească cele mai sincere mulțămiri pentru marinimoasa lor bunătate. Cu toată stima: Vas. Popovici, învățător.

— **Anunț.** Recomandăm cu căldură atelierul de tâmplărie, sculptorie și strungărie al firmei *Ion Colirlă și fiul* din Oravița, în care se confecționează temple, strane, jețuri, chivoturi, răpizi și tot felul de atenzilii bisericești cu prețuri moderate și pe lângă garanță desăvârșită.

Bibliografie.

A apărut: *Cultura* Revistă Literară cu următorul sumar: „Antichitățile din Constanța“ de C. P. Demetrescu: — „Noapte de Sept.“ (poezie) de Al. Butnariu: — „O inaugurare“ de M. A. Rennert: „Pribegie“ de Nicușor „Vișătoare“ (poezie) de M. A. Rennert: — „Din gura poporului“ Fața lui Vodă de Moș Costache: — „Spre Clavir“ (poezie) de M. A. Rennert: — „Lizi“ (schită) de M. A. Rennert: — „Cu!, ce-i pasă“ Marius Bunescu.

A apărut „*Luceafărul*“ Revistă pentru literatură și artă Apare de două ori pe lună anul IV. Nr. 21. cu următorul sumar: Răul din fire Ion Slavici, Cântec (poezie), Zaharie Bărsan. Rămâi (poezie), Maria Cunțan. Popa Todor, I. Agărboviceanu, Glas din trecut (poezie), I. Borcea. Foi răzlete: „C. Sandu-Aldda: În urma plugului“ dr. S. P. Cronică. Dărf de samă: (M. Eminescu: Poesii postume, V. Bontescu: Ego) Posta redacției. Anunțuri, Ilustrațiuni. Cap de studiu; Cărciumă la drum; Tărăncuță; de N. Grigorescu. Sat de munte. Prețul acestui număr: România: 65 banf. — Ungaria: 50 fileri. Administrația, Budapesta, IV. str. Zöldfa.

Convocare.

În urma consfăturii ținute la 20 Noembrie a. c. în Hațeg subsemnatii vă chieamăm cu dragostea pe toți cei ce sunteți aderenți ai tei noastre cauze la o

Adunare poporală

în Hațeg,

ce să va ținea Duminică la 26 Noembrie le orele 1/2 2 p. m. în piața cea mare a orașului și pentru care adunare sunt invitați să vină deputații naționali:

Teodor Mihali, deputatul cercului Ieanda-mare și președintele clubului parlamentar naționalist.

Vasilie Damian, protopop și deputatul cercului Baia de Cal

Dr. Aurel Vlad, deputatul cercului Orăștie.

Dr. Stefan C. Pop, deputatul cercului Șiria.

Dr. Nicolae Comșa, deputatul cercului Christian

și alți număroși fruntași ai neamului nostru.

Ordinea de zi:

1. Constituțiunea adunării.
2. Hotărîre asupra ținutei politice.
3. Hotărîre asupra statului obștesc.

Convocarea e subscrisă de 132 fruntași

Felurimi.

Cărbunele întrebuintat ca antidot. Ziarele au povestit că Japonezii nu se delectează de otrăvire, mulțumită obiceiului de a înghiți, la cele dintâi simptome de otrăvire, cărbune animal sau vegetal. Otrăvirea este o puternică contra-otrăvire.

Prin veacul al XVII-lea Fontana semnalat cei dintâi că acest corp are proprietatea de a absorbi gazurile; în urmă s'a studiat acțiunea lui desinfectantă; și proprietățile lui decolorante au început să fie întrebuintate la fabricarea zahărului. cam tot la aceeași epocă un farmacist de coperi că întrebuintând alcoolul și apă var ca disolvante, cărbunele ușurează și țierea alcalozilor (chinina morfina etc.).

Maț târziu, prin număroase comunicări făcute la Academia de medicină din Paris (1831—1852) se dovedi una din proprietățile cele mai însemnate ale cărbunelui anume acțiunea sa asupra otrăvurilor și valoarea sa ca antidot. Se făcură experiențe asupra iepurilor și a câinilor; lumea medicală de pe atunci fu însă așa de necredincioasă, încât farmacistul Touëry se puse singur la o experiență din cele mai primejdioase dar în același timp foarte veditoare: el înghiți un gram de strichnina și nu suferi nimic mulțumită precauțiunilor ce a avut de a înghiți imediat după aceea 15 grame de cărbune. Totuși se făcură mare tăcere împrejurul acestei mărețe de coperiri, și cu toate că literatura medicală atestă într'un mod sigur că Touëry a semnalat cel dintâi această proprietate a cărbunelui, numele său probabil nu s'ar pomeni dacă nepotul său, profesorul Secheyron, chirurg al spitalelor din Tuluz n'ar fi reluat lucrările bunicului său, și să colaborare cu profesorul Daunic, nu lea fi confirmat din nou în mod strălucit.

Operând asupra iepurilor și a purcelor din India (1895—1896) el introduse otrăvuri, mai întâi curate, apoi după-ace a fost puse în contact direct cu cărbunele

nichina, cianura de potasiu, fosforul, launum, morfina, extractul de absint, cloruratul de cocaină, etc., în soluțiune, își ard toxicitatea, iar bacteriile și ptomainile pierd valența dacă au fost filtrate printr'un câr-
ne animal sau vegetal.

Touéry comunicase Academiei (1852-1860) observațiunile sale asupra bolnavilor care au înghițit diferite otrăvuri, și pe cari s'arborirea de cărbune animal sau vegetal scăpat.

Profesorul Secheyron a tratat în acest chip mai mulți otrăviți cu arsenic și mercur: rezultatele au fost fericite.

Cei doi doctori francezi au conchis un memoriu, pe care l'au prezentat Congresului medical al VI-lea.

1) Cărbunele animal și vegetal au acțiuni analoage, cel dintâi însă e mai activ.

2) Cărbunele fixează alcaloizii, toxice și otrăvurile minerale; este cel mai bun antidot general.

3) Aceste proprietăți antitoxice au fost descoperite de Touéry.

Cărbunele trebuie să se dea în doze mici, pus în apă, direct prin gură sau ajutorul unei sonde s'omacale în caz de urgență; cu un cuvânt să se pună cât mai puțin în contact cărbunele cu otrava.

Pânea poate molipsi de oftică. Eată, ce a spus doctorul Georges Petit la congresul internațional de tuberculoză: Se știe, că dacă am cercetat, se fabrică pânea pe la brutării, am putea să aflăm una din cauzele propagării tuberculozei.

Mai ales, când se frământă aluatul, pericolul este mare. Lucrătorul ridică o bucată de aluat și îl dă drumul pentru a introduce în aluat aerul necesar dospirei. Ținându-se seamă de numărul de alăturătorilor oficioși lesne înțelegem, cât ușor pătrunde în aluat microbul ofitei din camera neaerisite bine.

Apoi multe brutării nu coc bine pânea, așa că uneori la mijloc pânea nu e coaptă decât în treime sferturi. Unde mai puneți, că aluatul uneori se desvelit și se poate depune și praful, și ce nu se vor lua stricte măsuri sanitare, tuberculoza se va transmite și prin pâne.

Pericolul acesta s'ar putea înlătura, dacă înlocuim frământarea cu mâna introducându-mașinile de frământat, cari ne vor da pâine bună și mult mai bine frământată.

TIPURI ISTORICE⁽¹⁾.

DE

IOSIF STANCA.

Prezenta lucrare⁽²⁾ formează a doua broșură datorită acestui dascăl român de pe podul...

Cărticica e închinată tovarășilor săi de luptă: eroilor români.

Ce-i drept, versurile cuprinse aici nu sunt decât la număr, însă cu toate astea mândria deosebită a caracteristica etnică și viața poporului românesc, în acelea câte-va poezioare se resimt într'un tablou frumos.

Când scriu aceste șire „Tipuri istorice“, mă gândesc înaintea mea; recitind cartea, îmi vine în minte, că dl Stanca a voit a sugera în sufletul inimii semenilor săi un moment înălțător la război:

„Voa, fraților colegi, vă închin această mică broșură, cu scopul ca privind voi în trecut la tipurile istorice... ale poporului român — să vă înălțați și avântați... aprinzând și mai cu încredințarea inimile voastre facla iubirii de neam și de țară“, cum zisese nu de mult și distinsul nostru scriitor, dl S. Secula în articolul de fond publicat în coloanele ziarului „Biserica și Școala“.

Cețiți numai poeziile „Impăratul Traian“, „Ioan Huniade“, „Ștefan cel mare“, „Biserica“.

Arad, 1905. Tiparul tipografiei G. Niehln.
Prima: Vezi „Dar de Crăciun“, editura aceeași!

rica din Sat“, „Gheorghe Șincai“ și vă veți încredința de spusele mele.

Pe pagina 15 și 16 dăm de o poezioară de toată frumusețea și pe care nu pot întrelăsa fără a o reproduce aici:

„PORTUL ROMÂNESC“.

Românașul cel cu minte
Poartă cioareci și peptar
Și opinci poartă în picioare
Și la brâu poartă șerpar
Și căciula poartă în cap,
Iar pe umeri poartă strai:
Când e și de sărbătoare,
Satu'ntreg e în alai!

Românceuța cea isteasă
Poartă ie și cojoc
Când o răd împodobită
Și străinii stau pe loc.
Ea i dedată la război
Să aleagă și să țasă
Și să rădă de acelea
Ce se îmbracă în mătăsă.

Românași și românceuțe
Voi puteți să fiți faloși
De-acel port frumos și bun
Moștenit dela strămoși:
Pe acela nici odată,
Sa-l schimbați în port străin,
Limba, portul și credința
Mai pe sus să le iubim...

Avem încă două poezioare despre cari vom a face mențiune.

„Ioana D'Arc“ e fecioara de Orleans, care prin curajul său extraordinar punându-se în fruntea oștirilor „zdrobește lanțul crud al tiraniei“ frângând astfel cu desăvârșire fudulia in-gerilor.

Acest act, precum ni-l enarează și istoria profană, a fost un punct culminant și de preamărire al uneia din „miaditele“ ginelei latine. Iar în poezia „Vin tătarii“ se expune în mod duios starea tubitel noastre patrii cu tristețile ei, când Tătarii, acest popor sălbatic și diavolesc își dau măsura cu regele Ungariei de atunci, Bela pe la riul Sajó și pușta Mohács.

O versificare la fel cu celealalte, despre faptele mărețe ale birutorului Turcilor la Călugăreni: Mihai-Viteazul și despre nemuritorul Andrei Saguna, complectă și mai mult „Tipurile istorice“!

Dacă între broșurile de distribuit ca premii copiilor se recomandă diferite cărți, lucrarea de față a d-lui Stanca nu merită mai puțină atențiune. *Bujecanul.*

CONVOCARE.

Toți românii din jurul Oraviței sunt invitați la o

Adunare poporală.

care se va ține în Oravița la 3 Decembrie n. c. la orele 12 din zi. Pe piața mare dinaintea morii de foc. Cu următoarea

Ordine de zi.

1. Situația politică generală.

2. Concluz asupra votului universal. Din conferința pregătitoare, ținută la 16 Nov. 1905.

Dr. Liviu Cigăreanu, Gheorghe Jianu,
Dr. Petru Corneanu, Dr. Ion Nedelcu,
Dr. Mihai Grosșanu, Alex. P. Popovici,
Ion E. Țăranu.

La tipografia noastră află aplicarea imediată un

mașinist culegător.

A se adresa la administrația „Tribunei“.

ECONOMIE.

Arad, 24 Nov.

— Cronică financiară și economică în Austro-Ungaria. În urma marilor transporturi de cereale pe Dunăre „Societatea de navigațiune pe Dunăre“ a încasat în decursul lunii trecute un plus de 342.181 coroane, încasarea totală fiind de 1994.267 coroane față de 1652.087 încasate în Octombrie a avut rezultate și mai favorabile și anume pentru Septembrie.

Încasările în această lună au fost de 3.717.637 coroane plus 437.351 coroane față de aceeași lună din anul trecut.

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:
3500—4000 măști metriche grâu cor. 7.90—8.10
260—280 „ „ cucuruz 7.40—7.50
Semnare nominală: secară . . . 6.40—6.50
„ „ orz: . . . 7.00—7.20
„ „ ovăs: . . . 6.20—6.40

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare . . . cor. 158.—
„ „ „ mic . . . „ 160.—
„ brut „ mare . . . „ 156.—
„ „ „ mic . . . „ 158.—

Tirgul de porci din Köbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni greș părechea în greutate peste 400 chigr. — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chigr. — fil.; tineri greș în greutate peste 320 chigr 136—137 fil.; Calitate sârbească: greș, părechea peste 200 klg. 131—132 fil.; mijlocii părechea 240—260 chigr. greutate 130—132 fil. Ușori până la 240 kgr. 121—123 fil.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Ioan Sav. O-St.-Michls. Am primit 3 cor. abonament pentru „Tribuna“.

În absența redactorului responsabil: Ilie Mincea.

Reditor-proprietar: George Niehln.

LOC DESCHIS.

În anul 1905 Martie 28 în foaia maghiară din Arad, „Arad és Vidéke“ nr. 73 a apărut un articol „Nagy sikasztás a szentanaí egyháznál, elkezelt 3000 korona“, în care subsemnatul, ca fost episcop al s. bisericii gr. ort. rom. din Comloș (O-Szent-Ana) sunt înferat înaintea publicului de defraudator prin eutare răuvoitor.

Cauza a fost pertractată prin procurorul regesc din Arad, unde cu hotărârea dată în 24 Iuliu 1905. sub nr. 8797 am fost aflat nevinovat și absolut de sub acuza defraudării.

Nu voiesc a pertracta în foi cauza; cine voiesc să-și câștige cunoștința despre cauză, o poate primi din documentele alătore la procurorul regesc din Arad sub nr. de mai sus. Deci la espreșiunea pusă în foaia maghiară, că sunt defraudator, am să zic, că răuvoitorul, care a voit a-mi răpi onoarea, e un bandit ordinar.

La caz de lipsă voiu sta la pertractarea cauzei și în public.

Cu cuvenită onorare:

Comlăuș (O-Szent-Anna), 17 Nov. 1905.

Dumitru Musca.

*) Pentru cele cuprinse la locul acesta nu ia răspundere Redacția.

La administrația „Tribunei“ să află de vânzare următoarele cărți:

„La Roma“ de Russu Șiriau Cor. 2.— plus 10 fl. porto
„Povestiri și schițe“ de S. Secula 1.— „ 5 „ „
„Nuvele“ de Emil Zola Cor. 0.40 „ 5 „ „
„Școlarul declamator“ „ 0.50 „ 5 „ „
„Stropi de roaună“ „ 1.— „ 10 „ „
„Aur“ Const. Hodos „ 1.50 „ 10 „ „
„Telegrama“ farză în 3 acte „ 0.30 „ 3 „ „
„Carmen Sylva“ de Vojeu „ 1.— „ 5 „ „
„Amicul Poporului“ T.Vuculescu „ 1.— „ 10 „ „

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. In ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă de la 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;

2. In ramul feului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, recvizite ș. a. prin spargere;

4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovės, viă (vișea), plante în ierburile: cânepă, in, hîmă, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și ceruiale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul, grâul, secăra, ovězul și toată economia

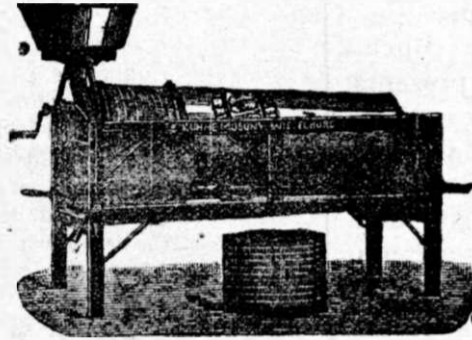
Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de pret!

Kovács Soma & Soțu

ARAD - (Palatul Neuman)

Singura reprezentanță a fabricii de mașini din Moson E. KÜHN

Mașini de tăiat paie
sfece, nutreț, și
sfărîmat cucuruz.

Pluguri simple
duple
sistem Sac

Căruțe!

Râșnițe!

Pompe de vin, beșici de gumi, instrumente de pivnițarie, articole tehnice, articole de morărie, utensilii, fântâni și pompe.

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în Arad, — strada lemnului (Fa-utca) — No. 1. o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunind de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austroungaria, Germania și America o o
mă află în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
din material de prima clasă și pe lângă prețurile cele mai avantajoase. o—o—o

In special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, stărămătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi, pluguri (Șeitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țiglarii miei și mari, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinăriiilor sus numite.

Procur, mijloci de prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolu, spirit sau gaz, garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparaturii de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinstit o—o—o—o—o—o și prompt. o—o—o—o—o—o

Serviciul prompt și conștientios!

Unde se adună Românii? La hotel „Palatin“

care e aranjat din nou în modul cel mai modern, cu odăi curate, foarte elegante și foarte eftine.

Unde e locul de întâlnire al inteligenței române în deosebi?

In restaurantul hotelului „Palatin“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți căpăta bere veritabila de — Schwechat?

In restaurantul „Palatin“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți afla, în Arad, cele mai bune vinuri și beuturi?

In restaurantul o o o o „La Palatin“ o o o o

Unde poți căpăta, în Arad, cele mai bine gătite mâncări?

Tot la „Palatin“, la restaurantul lui Ignatie Pașca!

Și tot acolo, în fie-care Sâmbătă, se capătă cîrnați proaspeți și carne de porc. Abonamente se fac cu prețuri din cele mai convenabile.

Serviciul prompt și conștientios!